

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota,

Kiadóhivatal:

Bulv. Regela Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgőny cím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN.

Egész évre 482 Lel.

Fél évre 216 Lel.

Negyed évre 108 Lel.

Havonta 80 Lel.

Hirdetések díjazás szerint
vétetnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Kereskedők a spekulatörvény ellen.

(Az Arad-Bánsági Kereskedők Szövetségének nagygyűlése.)

Gazdasági életünk fájó sebeit tárták fel vasárnap délelőtt azon a nagygyűlésen, amelyet az Arad-Bánsági Kereskedelmi Egyesületek Szövetsége hívott össze. Napirenden szerepelt a legfontosabb kérdés, az adók kérdése, amely nemcsak a kereskedő-osztályt, hanem minden polgárt egyaránt érdekel. A gyűlésen konstatálták, hogy az adókvetés körül eddig tapasztalt szigor, némileg már enyhült és Margineantiu Titus pénzügyigazgató kijelentése szerint a felelősségi bizottság reparálni fogja a sérelmeket. Ez az ígélet, némi megnyugtatóssal szolgál. Sivár a kilátása a kereskedelemtől azonban a drákói szigorúságú spekulatörvény életbe léptetése óta. Helyesen jegyezte meg a nagygyűlés egyik szónoka, hogy most már nem a kereskedők egzisztenciájáról, hanem becsületéről van szó. Impozáns módon nyilvánult meg a nagygyűlésen az az állásfoglalás, hogy országos mozgalmat kell indítani a sérelmes törvény hatályon kívül helyezése vagy módosítása érdekében, mert a törvény nemcsak a kereskedelmet bénítja meg, hanem a drágaságot is fokozza.

Az impozáns keretek között lefolyt gyűlésről az alábbi tudósítást adjuk:

Az elnöki megnyitót.

Az Arad-Bánsági Kereskedők Szövetsége a kereskedelmet sújtó törvények ellen nagy gyűlést hirdetett tegnapi a kereskedelmi és iparkamara tanácsstermében. A megjelentek nagy számával és a kereskedők szolidaritása iránti lelkesedésével, impozánsan nyilvánult meg a tegnapi tiltakozás. Dél előtt tizenegy órakor már zsúfolva volt a tanácssterem. A kereskedők egyesületeinek megbízottjai megérkeztek Oradeamaráról (Nagyváradról), Timisoaráról (Temesvárról), Lugojról (Lugosról), Lipováról (Lippáról), Ujaradról és Nagyszentmiklósról. A nagygyűlést Tömör Jenő az Andrányi-cég egyik tulajdonosa nyitotta meg. Üdvözölte a megjelenteket és a legnagyobb örömet fejezte ki hogy ilyen szép számban jöttek el a Bánság kereskedői akkor, amikor érdekeik megvédéséről van szó. Magvas beszédében ismertette azt a súlyos helyzetet, amely a kereskedők nagygyűlésének összehívását szükségessé tette.

Az adókvetések.

Nagy tetszéssel fogadták az elnöki megnyitót, amely után a szövetség főtitkára dr. Szöllösi Zsigmond emelkedett szólásra. Először az adókvetésekkel foglalkozott. Valóságos kétségbeeséssel az aradi kereskedőket az, hogy sok esetben az üzleti forgalomnál nagyobb adóval terheli meg őket. Az Aradi Kereskedők Köre ebben az ügyben küldöttségileg jelent meg a pénzügyigazgató előtt, aki belátta az adókvetésekkel történő túlzásokat és kijelentette, hogy a felelősségi bizottság, amelynek ő is tagja, minden jogos panaszt figyelembe vesz. A pénzügyigazgató beleegyezett abba, hogy az Aradi Kereskedők Köre terjesszen elő egy összeállítást, hogy az egyes szakmákban a bruttó és a nettó haszon a forgalomhoz viszonyítva milyen százalékban fejezhető ki. Ez ugyan nem kötelező az adókvető bizottságra, azonban nagyjából reális utmutatást ad arra, hogy a számítások olyan túlzásokba ne menjenek, mint ez az első napokban történt. Tagadhatalan, hogy bizonyos mérvű megértés keletkezett.

Ha nem is lehetünk egyáltalán megelégedve az adókvetés folytatásával és ha egyes esetekben kárívó aránytalanságok mutatkoznak is, mégis kétségtelen, hogy fellépésünknek bizonyos enyhítő hatása volt. Azt a figyelmeztetést intézi a tagtársakhoz, hogy aki méltánytalanul tartja az adókvétést ne mulassza el fellebbezését a rendelkezésre álló husz nap alatt beadni, mert a kereskedők komolyan akarják venni a pénzügyigazgató ur ama ígéletét, hogy a fellebbezés során a bizottság kellő belátással fogja felülvizsgálni a kvetéseket és helyet fog adni minden jogos felszólalásnak. Szöllösi dr. fejtegetéseit a nagygyűlés helyeslőleg vette tudomásul.

Védekezés a spekulatörvény ellen

A főtitkár ezután feszült figyelem mellett az árdragítási visszaélésekről szóló törvényt ismertette, amely még súlyosabb lett, mint a hogy tervezte volt és a

mélynek meghozatalánál egyáltalán nem vették figyelembe az érdekeltségek észrevételeit és tiltakozásait. Részletesen ismertette Schröd aradi divatkereskedő esetét, akit 3000 lejfel büntettek meg az új törvény alapján azért, mert egy bőrvől hiányzott az ármejelölés. Hibáztatja a kereskedőket, hogy nem ismerik a törvényt és így nem tudnak kellőképpen védekezni. Utat és módot kell keresni, hogy legalább a végrehajtásban ne érvényesüljön a mindenáron való hibakeresés, hanem a hatóságok részéről helye legyen a méltányosságnak. Részletesen ismerteti a törvény fontosabb rendelkezéseit, mennyi lehet a maximális haszon és hogyan kell az árakat megjelölni. Különösen felhívja a kereskedők figyelmét az ármejelölésre és arra, hogyha valamely ellenőrző közeg valami hiányosságot tapasztalt a kereskedő részéről és azonnal az üzletben vett fel jegyzőkönyvet, hogy ezt a körülményt a tárgyaláson feltétlenül hozzák fel, mert a jegyzőkönyv felvételének elmulasztása az egész eljárást semmissé teszi. Ismerteti a büntetési tételek drákói szigorát 5000 leien aluli büntetés esetén csak felülvizsgálatnak van helye, amely tisztára jogkérdésekre terjed ki és ez az eljárás szabályosságát vizsgálja meg.

Emel magasabb pénzbüntetés vagy elzárási büntetés alkalmazása esetén helye van fellebbezésnek, de csak úgy, ha egyidejűleg a pénzbüntetés összegét a fellebbező fel kifizeti. Még súlyosabb az a lehetőség, hogy „tetténérés” esetén az ugynevezett kisügyességi eljárás alkalmazható, a gyanúsított rögtön tárgyalásra idézhető és öt nap alatt elítélhető. Ismétli, hogy arr akell törekedni, hogyha már a törvényt nem lehet megváltoztatni, akkor legalább a végrehajtásban jusson hely a méltányosságnak.

Tartsanak össze a kereskedők.

Dr. Szöllösi Zsigmond nagyhatású beszéde után a lugosi Kereskedők Egyesülete nevében dr. Radó Lipót indítványt terjesztett elő, amely szerint az Arad-Bánsági Kereskedelmi Egyesületek Szövetsége lépjen összeköttetésbe az összes kereskedelmi szövetségekkel és vegyék fel ismét a legerélyesebb küzdelmet a spekulatörvény hatályon kívül való helyezése vagy lényeges enyhítése érdekében. Az indítványt általános helyesléssel fogadta a nagygyűlés.

— Harminc éve küzdök ezen a nyomorult pályán — mondotta — de kijelenthetem, hogy a harminc év alatt egyetlen egyszer sem volt a kereskedelem kétségbeesőbb helyzetben, mint most.

Kifejtette, hogy ez a törvény tönkre teszi a kereskedelmet, ezért minden eszközt fel kell használni arra, hogy ezt a törvényt visszavonják.

Kun Richard (Temesvár) a szövetség elnöke szintén a spekulatörvény által teremtett lehetetlen állapotokról beszélt. A törvényhozók antimerkantilista irányzatát csakis összetartással lehet megváltoztatni.

A drágaság növelése.

Dr. Fried János Oradeamaráról (nagyvárad) Kereskedelmi csarnok együttérzésének ad kifejezést és biztosítja az aradi és a bánáti kereskedelmi testületeket, hogy a küzdelem során maguk mellett fogják találni a nagyváradiaikat is. Vulcu Maxim aradi gyáros román nyelven szólalt fel és meghívta a kereskedelmi testületeket az aradi iparosok és gyárosok jövő vasárnapi tiltakozó nagygyűlésére. A meghívást elfogadták. Enre Károly (Timisoara) az új városi illetékek tervezetét ismertette és bírálta.

Kilényi János

Arad város volt főszámvevője önálló városi adó behozatalát kívánja az illetékek helyett oly módon, hogy a városok fedezetlen hiányát az egyes érdektestületek (kereskedők, iparosok, ügyvédek, orvosok stb.) vessék ki az érdekeltségük körébe tartozott közzött. Szöllösi főtitkár még a postabajait és a csomagszállítási mizériákat ismertette, majd Tömör Jenő elnök megköszönve a vidéki érdekeltségek megjelenését a nagygyűlést bezárta.

Meghosszabbították a repatriálási határidőt.

— Nem utasítják ki az optáltakat. — Megnyugtató nyilatkozatok. —

Egész Erdély területén, különösen pedig Aradon nagyon sokan vannak, akik az elmúlt évben optáltak a magyar állampolgárságot és ennek következményeképpen július 26-ig el kell hagyniok Románia területét. A repatriálások körül azonban akadályok merültek fel úgy, hogy az opciós nyilatkozatot tett családok a legnagyobb kétségbeeséssel néznek a közeledő határ idő elé, mert körülbelül 150 aradi családnak nincs még elintézve a repatriálási ügye. Egyeseknek még a magyar Menekültügyi Hivataltól sincs meg a beköltözési engedélye és ezek attól félnek, hogy július 26-án az érvényben lévő rendelet értelmében kiutasítják őket Románia területéről, a magyar kormány pedig, mivel a szükséges okmányokkal nem rendelkeznek, nem fogadja be őket Magyarországra. Az Aradi Közlöny kiküldött munkatársa felkereste és beszélgetést folytatott a bucurestii magyar követség clujji (kolozsvári) konzulátusi kirendeltségének vezetőjével, Röder igazgatóval, aki a következő megnyugtató kijelentést tette:

— A magyar állampolgárságot optált közönségnek nincs oka sem mi félelemre, mert a magyar kormány, illetve a romániai magyar követség gondoskodni fog arról, hogy az optáltak minden kellemetlenség és zaklatás nélkül átköltözhessenek új lakóhelyükre. A budapesti magyar Menekültügyi

Hivatal július hó 1-ig beszüntette ugyan a beköltözési engedélyek kiadását, július 1-től azonban minden optálnak megszerzi a bucurestii, vagy a kolozsvári magyar konzulátus. A július 26-iki távozási határidőt azonban éppen az ügyek időt igénylő elintézése miatt a magyar külügyminisztérium intervenciójára a román kormány három hónappal október 26-ig meghosszabbította és az erre vonatkozó rendelkezéseket megküldik az egyes repatriáló hivataloknak. Mi mindig legnagyobb készséggel állunk a közönség rendelkezésére, a repatriálási és optálási ügyosztály vezetőjét magam vettem át és így ismételtelen megnyugtathatom a közönséget, hogy a repatriálások végbemenetele a legnagyobb pontossággal és körültekintéssel fog meg történni. Én különben ma leutazom Bucurestibe, hogy a követséggel megbeszéléseket folytassak a repatriálások megkönnyebbitésére vonatkozólag.

Munkatársunk beszélgetést folytatott még Vatián Auréllal, az aradi repatriáló hivatal főnökével is, aki erre vonatkozólag a következőket mondotta:

— A repatriálási határidő meghosszabbításáról már értesültem, de az erre vonatkozó rendelkezés még nem érkezett meg Aradra. A román hatóságok zaklatásaitól, vagy kiutasításától a közönségnek nem kell félnie. Én a legnagyobb

jóindulattal kezelem a repatriáltak ügyét és kijelenthetem, hogy aki a repatriálása iránti kérelmét benyújtotta és az július 26-ig nem nyerne elintézést, minden molasztálás nélkül nyugodtan maradhat Romániában. Ha a repatriálási határidő három hónapos kitolásáról a rendelkezés megérkezik azonnal tudatni fogom az Aradi Közlöny révén az érdekelteket. (V. I.)

Hogv áll a leu?

Július 16-án szottok 100 lelert.

Aradon:

2.91 svájci frankot,
8.74 francia frankot,
16.66 szokolt,
4.600 külföldi magyar koronát,
5.500 tényleges magyar koronát,
7.500 belföldi magyar koronát,
95.000 német márkát,
36.000 osztrák koronát.

Párisban 8.75 frankot

Budapestben 4450—4850 koronát

Mulatságok.

Népünnepély a ligetben.

(Az Ipartestület nyári mulatsága.)

Az aradi Ipartestület vasárnap dél után nagyszabásu, kitünően sikerült parkünnepélyt rendezett a Városligetben. Kártyás Lajos, az aradi iparösszövetség elnökének vezetésével hatalmas rendezőgárda buzgólkodott azon, hogy a népünnepély sikerben vetekedjék a hasonló mulatságokkal. Volt minden, ami a közönség szórakoztatását biztosította: büffé, cukrászda és mézeskalácsos sátrak, tombola, szerencsekerék, amerikai árverés, bábjáték, autó-túra és konfetti csata. Este a városi színház elsőrendű művészeivel a ligeti ven-

déglő tánctermében kitünő számokból összeállított kabaré volt. Barics Gyula népdalokat énekelt hatalmas sikerrel, K. Korbuty Zsuzsa színművésznek verseket adott elő osztatlan tetszés mellett, Selmeczy Mihály szel lemes mókákkal szórakoztatta a közönséget, F. Tompos Ella monológiát nagy tapssal julalmazták, Kallós József tréfás szavalata pedig nagy hatást váltott ki, Fekete Tivadar hirlapíró ötletes és szellemes konferánza mindvégig hangos derűtségben tartotta a közönséget. A kabarét táncmulatság követte. A jelen volt hölgyek névsorát a rendezőség a következőképpen állította össze:

Asszonyok: Kártyás Lajosné, Engelhardt Ferencné, Wallinger Istvánné, Petőfi Döméné, Muszka Jánosné, Kohozsnay Imréné, özvegy Haász Károlyné, özvegy Bruckner Jakabné, Peusek Vencelné, Márkus Jánosné, Kovács Gusztávné, Guthi Részóné, Klop Jánosné, Rideg Jánosné, Schwartz Ignácné, özvegy Vidovenyecz Sándorné, Schauer Istvánné, özvegy Király Józsefné, Höhn Jánosné, Bugyi Istvánné, Deári Antalné, Hamb Ilésné, Friedmann Lajosné, Vékás Antalné.

Leányok: Bartos Nusika, Filip Annuska, Haász Eszti, Haász Margit, Marinkó Margit, Varga Veronka, Bruckner Emmv, Peusek Mici, Márkus Juliska, Kovács Magda, Guthi Teréz, Nevelik Irén és Margit, Weigl Anna, Nagy Boris, Farkas Ilonka, Miksitz Irén, Rideg Rózsi, Hock Juliska, Kázámer Irén, Bugyi Mancsi, Tóth Piroska, Schwartz Pirike és Franciska, Höhnig Laura, Vidovenyecz Ilonka, Schauer Ella, Vékus Erzsébet, Höhn Klári, Jovin Margit, Hamb Juci és Rózsi, Kovács Rózsi, Waldmann Böske és még számosan.

A legolcsóbb nyaralás.

(A Keleti-tengeren 10—12 fokos csak a meleg. — Berlinben, Lipsében, Passauban most is tütenek.)

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójától.) Berlinből, a Stettiner Bahnhofról a mi fogalmaink szerint majdnem minden elképzelhetetlen számú vonat indul minden nap a Keleti-tenger fürdői felé. A jegypénztárak június 15-ike óta, amint a hivatalos szezon megkezdődött, e szokatlan nagy vasuti forgalom ellenére is állandóan ostrom alatt állanak. A berlini ember ideges s a betört pénztári ablakok, összetört botok, kalapok, sőt néha betört fejek jelzik, hogy itt egész ütközetek folytak le. A pénztári tisztviselők tizenkétfokos időben hidegborogatással a fejükön végzik ezt az idegkimerítő munkát.

És micsoda csalódás? Amint a négyórás utazás után a meglehetősen rozoga D-vonat Ducherowon, Stettinen keresztül Swinemündebe ér, az állomásra kiözönlött fürdővendégek rémmeséket mondanak a Keleti-tenger mellett uralkodó időjárásról. Az emberek sóvágyak, sápadtak, látszik rajtuk a szobalevegő, a klub dohányfüst-

je, a játéktérmei, a titkos roulett-bankok izgalma.

Swinemündeben a közönség fele kiszáll. Innen Heringsdorffig a vonat állandóan pompás fenyőerdők között fut. Minden csupa zöld s ezt a lágy szinharmonia csak néha tör meg egy-egy rozsdáslevelű vérbükk. Az egy hét óta állandóan szitáló eső miatt minden buján és üdén tenyészik.

Végre feltűnik Heringsdorff. — Swinemünde felől gyereksíráshoz hasonló szirénbugás jelzi, hogy hajó futott ki a kikötőből Rügen felé. A vonat fedett pályára fut be. Az erdőbe épített állomásépület vöröstéglái élesen elütnek a környezettől. A terraszon több száz ember tolong s a kiszállókat tizenkétéves suhancok rehanják meg, akik alig felismerhető pomerániai dialektusban gagyognak valamit, be sem várják a választ, kitépik az ember kezéből a bőröndöt s már nyargalnak vele. A kijáratot groteszk külsejű alakok állják körül. Mintha egy Werne-regény elevenedne meg, csupa öreg, tömött, ősz körszakálu tengeri főka, csak éppen a fejükbe nyomott rozetás cylinder árulja el, hogy bérkocsisok, akik diplomátát megszégyenítő finom modorban kínál-

gatják kényelmes droszkéiket.

Az ember ettől fogva csupa ámulat. Mintha egy másik világba esett volna bele. Csupa jóakaratu barátság mindenki, az udvariasság már szinte kinos, egész nyás kodássá fajul. A podgyászordó gyerek csak halk hangon meri mondani, hogy háromezer márkát kér és lesüti szemét, mintha szégyelné magát kapzsóságáért. Egy világos, tiszta szoba izléses berendezéssel egy napra 10—20.000 márka, de a háztulajdonos, nehogy uzsorásnak nézzem, órák-hosszat bizonyítja, hogy milyen óriási a drágaság s megígéri, hogy amint a drágaság alábbhagy, mérsékelni fogja igényeit. A tengerparton a legelőkelőbb éttermek egyikében a Lindemann-ligetben egy menüért, ami egy levesből, előételből (pl. két óriási darab rántott flunderből), sültből és desszertből áll, harmincezer márkát fiztettem. Az étel mennyisége két embernek is elég, sajnos a minősége egynek is sok. Kétes zsiradékban uszkál minden s ha valaki a sültet meg tudja rágni, egy hétre elrontja utána a gyomrát. Néhány árat közlök itt a Kelet-tengeri olcsóságból: a tej 2—2500 márka, a kenyér, egy font 5000 már-

ka, a vaj 12.000, a sör 700 márka stb. Tessék ezt most átszámítani leire s rá jövünk arra, hogy legolcsóbban nyaralni ma csak a Keleti-tenger mellett lehet.

Amint a szezon megkezdődött, Heringsdorffot előzönlötték a külföldiek és a berlini siberek, mert a berlini középosztály legfeljebb Ahlbenk-ig jut el. Nagyon sok svájci, cseh és osztrák van kint, de már feltűnnek a franciák is, akik neveltséges olcsó áron nyaralnak Németországban.

Minden örömet megront azonban az idő. Az eső állandóan esik s ha néha egy pillanatra kiderül s a napsugarak furcsa ragyogással végig tekintenek az elázott fürdőn, a vendégek keserősége csak még nagyobb lesz. A berlini jelentések egyáltalán nem vigasztalók. Az északi szél — írják a berlini lapok — amely a Grönlandról leszakadt jéghegyek levegőjét hozza délre, nyugatra fordult. A Golf áramlat nem használt semmit. Berlinben, Lipsében, Passauban visszarakják a kályhákat és nihól tüten kezdenek.

Időjós lett mindenki. Az Atlantic-Hotel előtt álló barométer állandóan körül van véve érdeklődőkkel, akik szinte mániákusan

Erhardt megszökött.

(A puccs-vezér menekülése. — Feltűgessztették állásától a fogház-igazgatót.)

Lipcséből táviratozzák: Erhardt korvent-kapitány, akinek a Kapp-puccsban való részvétele miatt hazaárulás címén július 23-án lett volna a főtárgyalása, pénteken este megszökött a fogházból. A szökést csak másnap reggel hét órakor vették észre. Lipcsében nagy az izgalom. A szökés rejtélyesnek látszik. Az a gyanú, hogy előre elkészített komplottról van szó, mert Erhardtnak sok a híve a jobboldali radikálisok között. Amikor Rathenau gyilkosai öngyilkosok lettek, Erhardtot éltették. Erhardt a Kapp-puccs leplezése után Ausztriába menekült, majd visszatért Bajorországba, ahol sikerült elrejtőznie. A tavasszal azonban felfedezték buvóhelyét és letartóztatták.

Berlinből táviratozzák: A nyomozás Erhardt szökéséről a következőket állapította meg: Erhardt délután 5 órakor III. emeleten lévő cellájából a fogházépület pincéjébe ment, hogy megfúródjék. Amikor visszatért, egy rácsos ajtón kellett volna átmennie. Az itt álló őrnök azt mondta, hogy fürdőruháját a pincében hagyta és visszasietett. A fürdőből nem ért vissza többé. Megállapítást nyert, hogy Erhardt álkücs segítségével, amelyet becsempészték hozzá, szökött meg az épületből.

Drezdából táviratozzák: Erhardt

figyelik félóránként, hogy mit mutat a készülék. Tudják, hogy keleti vagy déli szél kellene, de nem jön s a hőmérő állandóan 12—15 C. fokot mutat. Reggel (ez délelőtt tíz órakor van), amint az ember felhajtja a szintelen és ztelen malzkafét, legelőször az égboltra ra tekint.

Megint nyugati szél! Ez a megállapítás egész napi programot jelent. Jelenti délelőtt a klubot, délután egy kínos ebédet, délután uzsonnát az Atlantic-kávéházban, ahol néhány berlini színházi muzsikussal monoton simmy és hesitation, bosztonmelódiákkal tépi a vendégek idegeit. Később kártyát vagy löversenyjátékot a hajóhíd bazárjában. A divat az időjárás-hoz alakult. A nők egyrésze mint ha abban a pillanatban szállt volna ki az autóból, tetőtől-falpig borbé van öltözve. A megőrzöböl s a naftalinból újból előkerültek a prémbundák, vagy a berlini divatcégek legutóbbi kreációi tűnnek fel a klubban. Az emberek néha, ha egy pillanatra szünik az eső, az erős szél által gyorsan felszártott padokra kiülnek a tenger partjára — nézni, s csak a rókalogika, hogy még nagyon sós a tenger, menti meg őket a végső kétségbeeséstől.

szökéséről a szász igazságügyminiszterium csak szombaton kapott jelentést. A lipcsei fogház igazgatója nem tartotta fontosnak, hogy felettes hatóságát értesítse. A miniszterium nyomban egy magasrangú tisztviselőt küldött Lipcsébe azzal az utasítással, hogy az ügyességgel, mindazok ellen megindítsa az eljárást, akik Erhardt szökésében segédkeztek. A fogházigazgatót nyomban fel-

függessztették állásától. Jellemző a lipcsei fogház viszonyaira, hogy a letartóztatásban lévő Rossbach hadnagynak sikerült onnan híveihöz levelet kijuttatni, amelyben a következő parancs van:

— Szigorúan teljesítsék kötelességüket. Sürgősen kérem ezt önöktől éppen most, amikor hazánk követeli. Az ellenség nem a Rajnánál és nem Münster előtt áll, hanem Berlinben is feltalálható.

Szendreyé az aradi színház koncessziója

Döntött Banu szépművészeti miniszter. — Szendrey Mihály nyilatkozata

Hetek óta Arad új színházi koncessziójának kérdése áll az érdeklődés központjában. A koncesszióért folytatott harc azzal a távirattal, amelyet Szendrey Mihály színházigazgató tegnap délelőtt kapott Bucurestiből Lengyel Vilmostól, a Színészegyesület alelnökétől, befejezettnek tekinthető. A távirat hivatalos körtávirat volt, amelyet minden erdélyi színházigazgatónak megküldöttek és amelyben az Egyesület alelnöke arról értesíti a direktorokat, hogy Banu szépművészeti miniszter, aki külön magához kérte az Erdélyi és Bánsági Színészegyesület küldöttségét, mindenben az Egyesület előterjesztése szerint döntött és azoknak az igazgatóknak adja ki a koncessziót, akiket az Egyesület hozott javaslatba. Ezzel egyidejűleg a miniszter Soimescu színházi vezérfelügyelőt is visszarendelte Bucurestibe. Az alelnök táviratában bejelenti, hogy a koncessziók is már e hét csütörtökjén vagy pénteken az illetékes igazgatók kezében lesznek, akik már a mai nappal meg is kezdenék a szervezkedést a közszobán álló őszi színházi idényre. Az Aradi Közlöny munkatársa beszélgetett Szendrey Mihály igazgatóval, aki terveiről és a színház vezetésében beálló változásról a következőket mondotta:

— Pénteken jöttem haza Kolozsvárról, miután láttam, hogy Kolozsváron nem fog megtörténni a döntő lépés a koncessziók ügyében. Az egyesületi alelnöktől kapott távirat már hivatalosan hozza tudomásomra, hogy most már megtörtént a koncessziók ügyében a döntés, azonban én minden további lépésre várni fogok addig, amíg a kezemben nem lesz a koncesszió. Ez ennek a hétnek végére a távirat szerint egészen bizonyosan be fog következni. Már régebben kijelentettem, hogyha Róna Dezsőnek esélyei vannak arra, hogy a koncessziót megkaphassa, akkor én visszalépek a pályázástól. Azonban információim azt bizonyították, hogy Rónának nincsenek esélyei. — Amint a kezemhez kapom a koncessziót, rögtön érintkezésbe fogok lépni a város vezetőivel, akikről hiszem, hogy épenugy fognak támogatni most is, mint azelőtt. A koncesszió be-

mutatásával egyidejűleg olyan programot viszek magammal, amely egyaránt ki fogja elégíteni Arad magyar és román társadalmát. Remélem azt is, hogy Rónákkal sikerülni fog emberségesen megegyezni. A megegyezés vonatkozik arra is, hogy szerződtessék őket és arra is, hogy a színházi felszerelés dolgában megállapodásra jussak velük. A szervezkedést ma még nem kezdem meg a sürgöny dacára sem, mert annyira összebonyolították az aradi koncesszió ügyét, hogy mindaddig, amíg koncessziómat a város vezetőségének be nem mutathatom, nem szerződhetek senkivel. A koncesszió odaítélését már véglegesnek kell tekinteni, mert most a miniszter nem ígért hanem intézkedett.

Clujról (Kolozsvárról) táviratozzák: A színházi koncessziók ügyében a végleges döntés szerdán lesz az Egyesület javaslata alapján. Banu miniszter erre a napra magához kérte Lengyel Vilmost, az Egyesület alelnökét és Soimescu vezérfelügyelőt.

Új vezető az aradi utlevélhivatalban.

Gyorsítják az utlevelek kiadását.

Az aradi államrendőrség utlevélosztályának vezetését Dragiciu Aurél rendőrkapitány vette át. Az Aradi Közlöny munkatársa beszélgetést folytatott az utlevélosztály új vezetőjével, aki a következőket jelentette ki:

— A közönség türelmére és támogatására van szükségem, hogy az utlevelek kiadását gyorsabbá tegyem. A szászámra felhalmozódott kérvények elintézése hosszabb időt igényel. A feldolgozás után az utlevél-kiadás sokkal gyorsabb lesz, mint azelőtt. A kérvényezőknél felesleges naponta feljárnom az utlevél hivatalhoz és sürgetni az utleveleket. Amikor kész vannak az utlevelek, a napilapokban meghirdetjük és a jelentkező azonnal megkapja. A kérvényezőket örökös háborgatása csak akadályozza a munkát és az volt az oka, hogy eddig oly sokáig kellett várni egy-egy utlevélre. A mai nappal kezdve csakis azokat fogadom a hivatalban, akik kész utlevelekért jönnek, amelyek a lapokban publikálva voltak.

Erdély nyomdász-sztrájk előtt.

(Nyolcvan százalékos béremelést követelnek a munkások.)

Clujról (Kolozsvárról) táviratozzák: A nyomdaipari munkaadók és munkások között már huzamosabb idő óta folynek tárgyalások, amelyek a munkások részéről béreik javítására irányulnak. Az eddigi tárgyalások semmiféle eredménnyel nem kecsegtetnek, sőt a legutolsó percekben annyira feszült lett a helyzet, hogy a tárgyalások teljes megszakadásától lehet tartani, aminek pedig az lehet a következménye, hogy egész Erdélyben kitör a nyomdászsztrájk.

A sztrájk esetén természetesen az erdélyi sajtó teljesen megbénul és a lapok egyáltalán nem jelennek meg. A nyomdászok horribilis béremelési követelésekkel léptek fel munkaadóikkal szemben, amelyekket sem a nyomda-, sem a lapvállalatok nem bírnak el egzisztenciájuk megsemmisítésének veszélye nélkül. A nagy béremelési kívánság mellett a munkásság még az eddigi munkaidő leszállítását is követeli. Így ezt a két követelést egybevetve a kért emelés nyolcvan százaléknak felel meg. Ha a követeléseket teljesítenék, akkor egy nyomdai munkás hetibére 1500—1600 lei lenne a mai átlagos 900 lei helyett, egy nyomdai munkásleány pedig 3000 leit keresne egy hónapban. Ilyen munkabéreket még konjunktúrás időben sem tudnának fizetni a nyomdák, ma pedig különösen nem, hogy a nyomdák nagyon súlyos a gazdasági válságot. A konkurrencia nagy, a pangás általános, a pénzkrisis sok megrendelőt tart vissza, az adók is jobban terhelik ma a vállalatokat úgy, hogy a bukás veszélye nélkül a követeléseket nem teljesíthetik. Tegnapra az Erdélyi és Bánsági Nyomdatulajdonosok Szövetsége országos nagygyűlésre hívta össze tagjait, amelyen a legkisebb városok nyomdatulajdonosai is megjelentek. Az értekezleten az a felfogás alakult ki, hogy a vállalatok még szerényebb követeléseket sem teljesíthetnek, nemhogy azokat a túlzott követeléseket, amelyekkel a munkások most fellepték. Az értekezlet ilyen szellemben is határozott és a határozatot még ma tudtára adják a munkások képviselőinek. A hangulat olyan, hogy tartani lehet a tárgyalások megszakadásától, amely a sztrájkot vonhatja maga után.

Orosz gabona Németországnak. Berlinből táviratozzák: A német-orosz gabonaegyezményt ma aláírták, amely megállapodást tartalmaz arra nézve, hogy Oroszország haladéktalanul megkezdi a gabona-szállítást Németországba és erre a célra a tavalyi készleteket is igénybe veszi.

Külföldi sportesemények

(Magyar birkozók veresége Malmöben. — Előkészületek a párisi olimpiára. — Budapest eseménytelen vasárnapja. — A dekattan győztese.)

Malmöből táviratozzák: A magyar birkozók Göteborg után Malmöben versenyeztek Svédország és Dánia világhírű birkozóival. A magyar birkozók egyetlen győzelmét sem tudták elérni. A légsúlyban Magyar a második, a pehelysúlyban Radvány a második, a könnyűsúlyban Keresztes a második, a középsúlyban Endrey a második, a nagyközépsúlyban Vargha a második, a nehézsúlyban Szelki a harmadik lett. A versenyen még erősebb birkozó gárda indult mint Göteborgban.

Göteborgból táviratozzák: A nemzetközi birkozókongresszus a párisi olimpiára a következő határozatokat hozta: A birkozók legkevesebb két órával a verseny előtt lemérendők. A mérlegelést két naponként ismétlik. A döntő mérkőzések csak akkor kezdhetők meg, ha minden súlycsoportban négyen maradtak. A birkozások időtartama husz perc. Eldöntetlenség esetén kétszer három perces meghosszabbítás adható. A párisi olimpián a birkozások zárt, és fedett helyen tartandók. A versenyt egy bíró vezeti és négy határbíró ellenőrzi. A határbírók közül egy honfitársa lehet a versenyzőnek. Az olimpiád birkozóversenyét a nemzetközi birkozószövetség akarja rendezni úgy, hogy a szövetség háromtagú bizottságot küldene ki, amelynek tagjai egy francia, egy finn, egy dán vagy magyar sportember lenne.

Budapestről táviratozzák: A magyar versenygárda nagyrésze még nem érkezett haza. A birkozók Berlinben, az uszók Lipcsében és Hamburgban, az atléták Svédországban versenyeznek úgy, hogy a vasárnapi sport semmi különösezt sem nyújtott. A football-csapatok részben vidéken tartanak, részben szünetet tartanak. A III. kerületi football-csapat Jugoszláviába szeretett volna utazni, mivel ez a terv megfűsült, most Hollandiával folynak a tárgyalások. Különben a legjobb magyar football játékosok külföldi csoportokba lépnek. Így Orth (MTK) a Vienna (Bécs) csapatába, Molnár (MTK) a Halifax (Bécs) csapatába lépett, sőt legújabbán Hirsler (Törekvés) távozását is híresztelik.

Budapestről táviratozzák: Az atlétikai szövetség Haluskának (Bea) 716 centiméteres távolugrását új rekordnak hitelesítette, míg a 722 centiméteres ugrást hátszél miatt nem fogadta el.

Göteborgból táviratozzák: A dekattan 15 versenyző közül

Klumberg (eszt) nyerte 7328 ponttal, a második 7226 ponttal Standberg (finn), a harmadik 7135 ponttal Arjoele (finn) lett. Stomfoj (magyar) nem indult. Klumberg eredményei a következők: 100 méteres futás 12.24 mp., távolugrás 693 cm., súlydobás 12.59 m., magasugrás 170 cm., 400 méteres futás 54.04 mp., száztíz méteres gátfutás 17.1 mp., diszkoszvetés 39.27 m., rudugrás 320 cm., gerelyvetés 58.88 m., 1500 méteres futás 5 perc 4.2 mp.

EZ ARAD!

Mindenféle aktualitások.

Schwarz Zsiga, aki szombaton délután félhétkor összeesett a pulája előtt és maga mögött hagyta az egész Kossuth-asztaltársaságot és a Vörös-Barabás-féle választási kampányt, sőt: a paplanokat, a szőnyeget, a vásznakat, a képeket és az Urbánék meg a Vásárhelyiek staffirungját is: — mondom, ez a Schwarz Zsiga mesélte a télen:

— Zsidónak születtem és hogy a régi magyar függetlenségi politika egyik Jarcosa lettem, annak Abony különös politikai levegője volt az oka. A bujkáló antiszemita mus, a két-három kastély minden faluban, a kuriák aulikus levegője, meg a Gullner Gyuláné esete. Gullner Gyula Abony képviselője volt 1875—76-ban, s ugyanakkor gyűjtötték Pest megyében az orosz-török háború sebesültjeinek javára. Elhatározottam, hogy Gullnerné, a képviselő felesége, kocsiába ül a zsidóhitközség elnökének a feleségével és gyűjteni fogok, úgy együttiesen. Am Gullnerné ezt jelentette ki:

— Zsidó asszonnyal nem ülök egy kocsiába!

Mi, abonyi Izraeliták ezt röpant önérzetesen mondotta Zsiga bácsi — Gullnerrel szemben ellenjelöltnek állítottuk Degrée Alajost. Eché magyarok voltunk kérem. Gullner megbukott. Degrée lett a képviselő. Abonyban azóta kabala lett kocsiáznia az izraelitákkal...

Ilyen eseteket mesélt Schwarz Zsiga bácsi, aki most a menyországban biztosan találkozik Gullner Gyulánéval és jelenti neki:

— Látja, méltóságos asszony, itt aztán mindenki találkozik. Eljötttem én is.

Az aradi Jordin-Barban mesélt Marci, a pincér, éjjel félkettőkor. (A tennispályák fölött meleg nyár éjjeli szél száll, és az egész bar bizonyos olasz fűrdőhelyek drága — de milyen drága! — terraszaira emlékezteti.)

— Énekelnek itt egy új Zerkovilt nótát kérem. Az a refrénje, hogy „Kinek nincsen nótája, annak szíve sincsen.” Tegnapelőtt este cocktailt rendelt itt egy nagyobb bucu-

resti társaság. Hallják ezt a kicsit magyaros melódiájú dalt és odaüzennek Erdélyi Radót-nak, a kintinő zongorásnak, hogy ne játszon tovább.

— Pedig szép dal, mondja csöndesen Varga Feri, az énekes. Az a refrénje, hogy akinek nincsen nótája, annak szíve sincs.

Egy perc csend.

— Játsszák csak tovább, mondja az egyik bucuresti ur.

Kun Béla Romániába szökött?

(Letartóztatott román kommunista vezető.)

Budapestről táviratozzák: A Budapesti Hírlap azt a szenzációs hírt közli, hogy a Lenin ellen irányuló ellenforradalom vezetője, Kun Béla Oroszországból elmenekült. Állítólag Romániába szökött és már fel is vette az összeköttetést az odamenekült kommunistákkal. A lap azt állítja, hogy Kun Bélát a román hatóságok már letartóztatták.

Irodalom, művészet

Heti műsor. Kedd és szerda: Nagy kabaré esték a budapesti színházak legkiválóbb előadóművészeinek részvételével. Esténként fellépnek Kókény Ilona, Mészáros Giza, Szücs Nelly, Sarkady Aladár, Harsányi Rezső és Gonda József a legújabb színpadi tréfákkal. Csütörtök: Erdészleány. Péntek: Csituli szívem. Francia bohózat. Csak felnőtteknek. Szombat: Varázskeringő. Horváth Mici fellépéssel.

A modern kabaré-művészet legkiválóbb képviselői érkeztek le Erdélybe, hogy az itteni közönséggel megismertessék a budapesti kabaréirodalom legújabb termékeit. Kókény Ilona ellenállhatatlan humora, Mészáros Giza lebilincselően bájos közvetlensége, Szücs Nelly előadó művészete, Sarkady Aladár, a budapesti közönség kedezett komikusának páratlan művészete, Harsányi Rezsőnek, a komoly drámai színjátszás leghivatottabb megismerőjének, valamint Gonda Józsefnek, a budapesti közönség kedvencének művészete szórakoztatják a közönséget. Keddén Harmath Imre „Utolsó szerdát”-ját és Dugonics „Ötödik hétig” című darabját, míg szerdán Gajger egyfelvonásosát. Az asszony”-t és Zagon István kintinő humorral megírt „Csiga referál” című darabját mutatják be. Az együttes tagjai közül Kókény Ilona és Szücs Nelly kabaré-dalokat énekelnek, míg Sarkady Aladár közel egy órában keresztül humoros előadást tart. A kabaré-előadások este fél 10 órakor kezdődnek a városi színházban.

Haladás-előadás. Nagy közönség gyűjt egybe a Kulturpalota nagytermében a szombaton megtartott Haladás-előadást, amelynek tartalmas műsorán kintinő szavattal szerepeltek: Muzslav Nusi, Kontak Regina és Szakál Ilonka. Nagy hatást váltott ki Bogdány István Mendelssohn-zongoraszólója és egy saját szerzeményű kintinő hangolt modern táncműve. Ugyancsak erős tapsot kapott Richlich Mici értelmes és finoman aplikált Liszt-rapszodiája. A szünet utáni műsor vezetőszáma Anyos Blanka művészi szavallata volt. Ki kell emelnünk a kis Reichenberg Mici pompás balettiét, amelyet Makos Frida zongorakisérével meg-

és egész este ezt játszotta. Szíve volt.

Selmeczy Mihály, a legvidémbb aradi színész, a strandra jár.

— Nagyon fáj a hátam, — mondja, — egész lebarnultam. Olyan vagyok, mint egy erdélyi szinigazgató.

— Miért?

— Egészen leégnek a tagjaim. (f. t.)

Román forrásból ezt a hírt még nem erősítették meg.

Bucurestiből táviratozzák: Cristescu ismert kommunista vezető a rendőrség ma letartóztatta. Cristescu bele van keverve a titkos kommunista röpiratokat terjesztők ügyébe, melyet a bucuresti rendőrség a napokban derített fel.

kellett ismételni. Dick Mihály erősen megjátszott patetikus Kehler-zongoranyitánya fejezte be a műsort.

Az Astra munkástelepe.

(Nagy szabású építkezés a vágóhidnál.)

Az aradi Astra automobil- és vaggongyár igazgatósága ma nagy fontosságú kérvényt nyújtott be a város vezetőségéhez. A gyár igazgatósága telket kér egy nagy szabású tisztviselő- és munkásvárosnegyed építéséhez. A terv már teljesen készen van és a telek kiutalása után azonnal hozzáfognak az építkezéshez. A terv szerint a vágóhidtól a volt huszárlaktanyáig húzódó területen szándékoznak a városnegyedet felépíteni. Az érdekes építkezési tervről a következőket tudta meg az Aradi Közönség munkatársa:

Az Astra-gyár igazgatóságának az a célja, hogy lakást adjon összes tisztviselőinek és munkásainak. A kért területen egyelőre kilencven lakóházat építenek fel, amelyben megfelelő lakást kapnak a munkások és a tisztviselők. A házak között több egy és két emeletes épület is lesz. A lakásokat a legmagasabb kulturigényeknek megfelelően rendezik be. Minden lakás világos, tiszta és egészséges lesz, ellátva fürdőszobával és minden kényelemmel. A városnegyed építésének terve német és belga minta szerint készült. A lakásokat teljes berendezéssel bocsátják a lakók rendelkezésére. A tisztviselők és munkások hátrészletekben fizetik a lakást és a berendezést, amelynek bizonyos idő múlva a saját tulajdonukba memek át. A jelenlegi súlyos lakáviszonyok mellett a gyár alkalmazottainak nagy könnyebbséget jelent a terv keresztülvitele, mert előnyös feltételek mellett kényelmes lakáshoz és berendezéshez jutnak. A városi tanács a legközelebbi ülésén foglalkozik az Astra-gyár nagyjelentőségű tervével.

Unnep a Marosparton.

(Regatta-felvirulás. — Kerületi uszóbajnokság. — Tűzijáték. — Mulatság a római katolikus főgimnázium alapja javára.)

Kellemes és kedves ünnepeket rendeztek tegnap délután és este az aradi jótékony négyesületek a római katolikus főgimnázium javára a Maros-parton. Az ünnepség keretében az aradi regatta-egyesületek impozáns felvonulást rendeztek, amelyet nagyszámu közönség nézett végig. Ugyancsak az ünnepeken kerültek lebonyolításra a Gloria-CFR. sportegyesület rendezésében a kerületi uszóbajnokságok. A szép számu közönség a jól megrendezett parti ünnepeken a hajnali órákig a legjobb hangulatban mulatott együtt. Este 10 óra tájban kezdődött meg a Maros tulsó partján a nagyszabásu tűzijáték, amelyben mintegy fél óráig gyönyörködött a közönség. A tűzijáték befejezésével bengáli tűz gyújtott ki a parton és a homokporonddól minifák keltek fel, akik a görög-tűz megvilágításában táncoltak, a míg csak a fény ki nem aludt. Az ünnepek szép sikerében Laczay Endrénének és dr. Lakatos Ottó minorita házfőnöknek oroszlánrésziük van, mert agilitásukkal és nagy körültekintéssel mindent elkövettek, hogy az ünnepek közönsége minél kellemesebben érezze magát. Törekvünk a legteljesebb módon sikerült is. A parton felállított sátrakban a közönség minimális pénzért kitünő ételeket és italokat kapott. Jellemző volt a sátorok látogatótságra és forgalmára, hogy éjféltájban már alig maradt valami a hatalmas élelmiszer- és italkészletekből.

A hideg büfében a következő hölgyek munkálkodtak: Vásárhelyi Janka, özv. Alexy Sándorné, Bauer Gyuláné, Balla Irén, Benedikty Imréné, Berecz Károlyné, Berecz Baba, Burza Kornélné, Dörner Jánosné, Frugina Sándorné, Haller Józsa, Helmy Ádámné, Hofbauer Nusi, Házy Mariska, Hős Ilonka, dr. Jegessy Károlyné, Kabdebó Jánosné, Kiss Lajosné, Kiss Gézánné, Kiss Stefánia, Kohlmann Arminné, Leölkes Béláné, Mayerhoffer Margit, Mladin Miklósné, Pap Florica, Paskuj Il, dr. Péchy Ödönne, Rankovics Istvánné, Razel Józsefné, dr. Reményi Rezsóné, Rodler Mici, dr. Simó Károlyné, Siclovan Ilonka, Szablóczky Jánosné, Szablóczky Magda, dr. Széll Lajosné, Schuch Ferencné, Steinitzer Jenny, Szentiványi Anna és Stefánia, özv. Traytler Andorné, özv. Winkler Rudolfiné, Winkler Mici, özv. Wittauschek Lajosné és Porean Annuska.

Az uzsonna-sátorban foglalatostkodtak: báró Neuman Alfrédné, Schreyer Viktorné, Steckl Adolfné, dr. Lukács Jenőné, Fischer Mórné Braun Gusztáyné, Kohn

Jenőné, Rác Gyuláné, Rác Jenőné, Weiszberger Irén, Friedmann Gyuláné és leánya, Nemes Oly.

A meleg-vacsora-sátorban: özv. Vojtek Kálmánné, dr. Szalay Károlyné, Bachó Lászlóné, Szendrey Mihályné, Stauber Józsefné, Némethi Imréné, Helis Béláné, Timkó Ella és Erzsi, Weisz Böske, Martzy Hajni, Faragó Magda, dr. Nedelku Miklósné, Zsák Jenőné, Martzy Béláné, Simay Aladárné, és Kirtzig Gézánné.

A köntéti-sátorban: Obetko Mihályné, Probst Erzsébet, Gyulay Pálmé, Pollákné-Halász Lili, Széll Józsefné, Dományi Jánosné, Szalay Alice, Fiedler Klári, Benedikty Juci, Schweigert Ilonka és Simay Ilas.

A szerencsehalászatnál: Beregszászy Manci, Ilonka és Lenke.

Az esti órákban kihirdetett női szépségverseny eredménye a következő volt: 1. Weiszberger Irén, 2. Nemes Oly, 3. Fischer Bori. Sok szavazatot kaptak még Deutsch Manci, Hargittay Bertalané, Rác Gyuláné és Szalay Alice.

Az ünnep keretében lebonyolított uszóversenyek eredménye a következő: 100 méteres verseny 14 éven alóli gyermekek számára:

Regátbéli pártok Temesmegyében.

(Görgák terjeszkednek. — Nyilatkozik a temesvári párt vezetője.)

(Az Aradi Közlöny tájékoztatója (temesvári) szerkesztőségétől.) A pártok terjeszkedésének korát éljük. A román nemzeti párt, melynek bölcsője Erdély, a régi királyságban igyekszik talajt nyerni. — Ezzel szemben csak természetes, hogy a régi királyságbeli politikai pártok átszessik működésük színterét az új területekre is.

A Bánságban is jelentkeztek már az egyes regátbéli pártok. — Szervezkedik nálunk a Jorga Miklós egyetemi tanár vezetése alatt álló párt is s bánáti elnöke Popoviciu György temesvári bankigazgató.

Popoviciu György, aki a múlt választáskor a gátahai kerületben lépett fel, régi ember a politikában. Bár fiatal még, de sok tapasztalatot szerzett ezen a téren. Felkerestem Popoviciu Györgyöt, aki gazdasági téren már husz éves korában igen nagy tevékenységet fejtett ki, hogy a Jorga-párt szervezkedése felől informáljon. Nem szívesen nyilatkozott, mert — úgy mond — nem nyilatkozatokkal, hanem hasznos munkával akar a pártnak és az országnak szolgálatot tenni. A szervezkedés a Bánságban különben már 1921 óta folyik csendben, de annál szebb eredménnyel. Jorga Miklós intencióinak nem felel meg a nagy lármá, a feltünő sok gyülekezés. Eddig nem is igen tartottak gyűléseket, azonban ezt most már nem lehet elkerülni, mert maga a nép követeli a népgyűlések megtartását.

1. Ackermann Lajos (Gloria), 2. Riszto György (Meteor), 3. Köteles Ernő (Gloria). A 100 méteres verseny 14—18 évesek számára: 1. Schulhof Ernő (Gloria), 2. Bodnár László (ATE), 3. Vulcu János (Gloria). A bajnoki versenyek számaiban: 100 méteres gyorsuszás: 1. Bergesz József (Gloria), 2. Draskovitsch Ferenc (Gloria), 3. Gyovay József (Gloria). A 100 méteres melluszás: 1. Németh Miklós (Gloria), 2. Némethi Ferenc (ATE), 3. Draskovitsch Kálmán (Gloria). 1000 méteres távuszás: 1. Katona János (Gloria), 2. Draskovitsch Ferenc (Gloria), 3. Stark József (Gloria). A 100 méteres oldaluszás: 1. Gyovay József (Gloria), 2. Stoll Emil (Gloria), 3. Vulcu János (Gloria). A 100 méteres hölgyuszás: 1. Schulhoff Margit (Gloria), 2. Strigár Ilonka (ATE). A 200 méteres gyorsuszás: 1. Katona János (Gloria), 2. Stoll Emil (Gloria), 3. Mandl Zoltán (ATE). A 100 méteres hátuszás: 1. Németh Miklós (ATE), 2. Lakatos Elek (Gloria), 3. Márton Béla (Gloria). Az 500 méteres gyorsuszás: 1. Draskovitsch Ferenc (Gloria), 2. Stark József (Gloria), 3. Vitalis János (Gloria).

a véleménye a többi regátbéli pártoknak a Bánátban való terjeszkedését illetően.

— A parasztpártiak — volt a felelet — kevés írt a kétalapia, mert azok a körülmények, melyek a regátbani parasztpártiak az élet képességét megadják, itt nincsenek meg. A parasztpárt már csúsz azért sem nyerhet itt talajt, mert vezetői a bánáti parasztság körében nem tudnak bizalmat kelteni a párt iránt. Rossz talajka a parasztpárti részéről, hogy vezetői egyre a nagybirtokok és az ipari vállalatok ellen izgatják. A Bánát román népének nagy része a nagybirtokokon és óriási iparvállalatoknál keresi kenyerét és az ezek elpusztítására irányuló törekvést úgy tekinti, hogy kenyere ellen törnek. A parasztpárt bánáti sikertelenségét ma már mindenki látja. A vasárnapi népgyűlésen csak husz paraszt s néhány kíváncsi vett részt. Ami a fascizmust illeti véleményem szerint az igazi fascizmus csakis a Jorga-pártban van képviselve. A Bánátban külön jelentkező fascizmus egészen más, mint az olasz fascizmus. A román nemzeti párttól csak annyit mondhatok, hogy csodálkozom, hogy ez még mindig mer a nép bizalmára hivatkozni, melyet pedig rég elvesztett.

Éppen ezért az ősz folyamán Temesvárott és a Bánát több helyein fognak is majd népgyűléseket tartani. Helyi szervezetek vannak eddig Temesvárott, Karánsebesen, Lugoson, Facseten, Resicán, Buziáson és Dettán. A központ Temesvár. Ez vezeti a bánáti szervezkedést és a központtal állandó érintkezést tart fenn.

A Jorga-párt politikája — mondotta Popoviciu György — eléggé ismeretes és nem is akarom itt bővebben fejtegetni.

A foglalatja ez Jorga Miklós multkori deklarációja szerint: törvényeket a becsületes emberek védelmére, a nem becsületeseknek pedig golyó. Az állam védelmére, csakis tisztességes ember számíthat. Mi a politikai propaganda helyett, hasznos felvilágosítással akarunk a nép között járni. Több-temelésre és gyümölcsöző munkára akarjuk oktatni. Mi a munkát a békét és a megértést hirdetjük. Erdélyben is van már mervadó szervezetünk Kolozsvár székhellyel. Az összes az összes csatolt területeken erősödni fog szervezkedésünk. A nemzetiségekkel szemben a méltányosság, igazság és belátás terén állunk mindazok iránt, akik hasznos munkákkal fognak hozzájárulni országunk boldogulásához. Meg vagyok róla győződve, hogy a Jorga-pártra az ország sorsának intézésében a közeli jövőben nagy felelősség várna.

Megkérdeztem aztán, hogy mi

A liberális-párttól annyit mondhatok, hogy igazi liberális-párt a Bánátban nincsen s csak azok tartoznak a párthoz, akiknek mandátumot, vagy állást juttattak. A Marghiloman-párttól nincs sok mondani valóm, mert hisz nem is létezik. Az a temesvári ügyvéd, aki a Marghiloman-párt itteni vezetője, néhány hónap előtt felkínál között a Jorga-pártnak s meri nem kellett, felcsapott Marghilomanistának. Az Averescu-pártnak csak akkor volt itt látszólagos alapja, mikor Averescu kormányon volt, azóta a párt szétbomlott. Popoviciu azt a meggyőződését fejezte ki, hogy a regátbéli pártok közül egyedül a Jorga-pártnak van a Bánátban jövője. A pártunk két hetilapja van, egy Temesvárott és egy Bokszánban s ezeknek előfizetői egyre szaporodnak jelöl annak, hogy a párt eszméi mind mélyebb gyökeret vernek.

„Osszeroskadunk!”
(A daisburgi munkások szenvedése.)

Berlinből táviratozzák: A daisburgi munkás-szakszervezet a következő kérvényt intézte Charkovbeiga tábornokhoz, a megszálló csapatok parancsnokához:

— Kérve-kérjük, szüntesse meg szenvedéseinket. Osszeroskadunk a fáradságtól és gyaloglástól, ha hazulról a bányába igyekszünk, mert szünetel a közlekedés. Belebetegetszünk a nagy hőségbe, mert éjszaka nem nyithatjuk ki ablakainkat. Sokan elpusztulnak, köztük főként a szülő nők, mert orvos éjszaka nem mehet ki az utcára. Ilyen szenvedéseket még nem jegyezt fel a történelem.

Sport.

Arad sportja.

FOOTBALL. AMTE—TAC. 5:2 (2:2.) Barátságos mérkőzés, melynek tiszta jövedelmét az AMTE. sértült játékosainak felségítésére fordítják. Kezdetben a TAC. van fölényben és Oszterling, majd Schneider goaljaival 2:0 arányban vezetnek, amelyet az AMTE. a kapus hibájából Szikula és Csapó révén egyenlít. A második féldőben az AMTE. erős iramot diktálva, Szikula és Csapó által még három goalt ér el, melyek közül egyet a kapus könnyen védhetett volna. A TAC. csatársor támadásai nem sikerültek. A győztes csapatból Heisler, Briggmann, Szikula, Csapó és Auer II., a vendégcsapatból Oszterling, Lukinich, Schneider és Ternowits váltak ki. Bíró Vasvári.

AAC—Nv. MAKKABEA. 6:1 (2:1.) Barátságos mérkőzés. Az első féldő egyenrangú ellenfelek küzdelmét mutatta és az AAC. csak a második féldő vége felé biztosította a hatalmas goalarányú győzelmét. Az AAC. már a második percben Licker hevezett goaljával megszerzi a vezetést, amelyet a Makkabea Krausz által Kormos kapus hibájából egyenlített. Ezután mindkét csapat több goalhelyzetet, hogy kiaknázatlanul, míg végre Kenderessy kiszökése ismét az AAC. vezető goalját eredményezi. A második féldőben a Makkabea erősen küzd a kiegyenlítésért, ami nem sikerül, mivel Kenderessy és Kelly még két goalal terheli meg a Makkabea hálóját. A játék végén Kenderessy a kifulladás Makkabea védelmén még kétszer áttörve, a goalok számát 6-ra szaporítja.

AAC. törpe A—B. 2:1 (1:1.) Bemutató mérkőzés. A kisebbek mérkőzése élvezetes sportot nyújtott, melyek bővelkedtek humoros és nevetető részletekben. Az A. csapat goaljait Salamon István és Blaskovits, a B. csapat goalját Seruga II. lőtték. Az A. csapatból Blaskovits, Mattushek, Kirch, Salamon István, Seruga I., a B. csapatból Vészy, Fihinger Kaupert, Szántó tünnek ki. Bíró Kanvuk, aki egyébként törpecsapat tréner és így a mutatott szép játék az ő munkájának dicsérendő eredménye.

AAC II.—Olimpia II. 3:0.
AMTE. II.—Gloria-CFR. II. 3:2 (2:0.)

AMTE. ifj.—Gloria-CFR ifj. 3:2 (0:2.)

USE. I.—ATE. II. 1:1.

ATE. ifj.—USE. II. 3:2.

Arad válogatott Petrozsényban vendégszerepelt, ahol a jóképességű Jui válogatottól 2:1 (1:0) arányban vereséget szenvedett és így az aradi vereségeért nem tudott revansot venni.

Országos kerékpárverseny. Az aradi Meteor kerékpár-egyesület vasárnap délután országos kerékpárversenyt rendezett, amelyen az aradi egyesületeken kívül karánsebesi és hucurési versenyzők is résztvettek. A verseny eredménye a következő: 1000 méteres megnyitói verseny: 1. Schmidt (AMTE.) 1 p. 29 mp. 2. Burorizan (AMTE.) 3. Katona. 4000 méteres egyesületi zártverseny: 1. Szabó (Meteor) 7.19 p. 2. Jorman (Meteor), 3. Mayer. 4000 méteres senior verseny: 1. Szabó (Meteor) 8.1 p., 2. Reiner (Meteor), 3. Rózsa. 4000 méteres ifjusági verseny: 1. Deák (Meteor) 6.48 p., 2. Mester (Meteor), 3. Cimpoa (Karánsebes.) 200 m. Baby-verseny: 1. Himmel-fahrt 3.2 p., 2. Farkas, 3. Klein. 8000

méteres junior verseny: 1. Deák (Meteor) 17.7 p., 2. Katona (AMTE.) 3. Szabó (AMTE.) 1000 méteres női verseny: 1. Schambura (Meteor) 2.16 p., 2. Semsey Ilonka (Meteor), 3. Kiss Eteika (Meteor), 4. Jantó Jolán (AMTE.) 20.000 méteres főverseny: 1. Schmidt (AMTE.) 43.28 p., 2. Boda (Meteor), 3. Katona (AMTE.) 20 ezer méteres motorverseny: 1. Farkas (Meteor) 29.10 p., 2. Perhács (Meteor), 3. Molnár (Meteor.) 4000 méteres vigaszverseny: 1. Szűcs (Meteor) 7.56 p., 2. Kelle (AMTE.), 3. Reiner (Meteor.)

— Cserkész-ünnepély. Az aradi Somér zsidó cserkészcsapat vasárnap délután a zsidó elemi iskola udvarán cserkészünnepélyt rendezett. Az ünnepély iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg. Az ünnepélyen részt vettek a timisoarai (temesvári) test-

Politikai becsületsértési pör Berlinben.

Severing porosz belügyminiszter leleplezése egy volt tábornokról.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójától.) Két nap óta a berlini büntető bíróságon olyan becsületsértési pört tárgyalnak, amelynek nagy a politikai jelentősége. A panaszos Watter báró volt vezérőrnagy. A volt tábornok becsületsértési pört indított Schiff, a *Worwartz* című szociáldemokrata lap felelős szerkesztője ellen, mert a lap a tábornokot *jobboldali bolsevistának* nevezte és azt állította, hogy Watter bizonyos mértékben rokonszenvezik a *Kapp-puccsal*. Első fokon a szociálisták lapját pénzbüntetésre ítélték. Az ítélet ellen a lap fellebbezett és a pört most másodfokon tárgyalják. A szerkesztő védője azt igyekezett bizonyítani, hogy a tábornok, aki a *Kapp-puccs* idején Westfáliában parancsnokló tábornok volt, a puccs vezetőivel rokon szervezett és még most is összeköttetésben áll a német köztársaságra veszélyes jobboldali radikális szervezetekkel. Egyes tanúk a tábornok viselkedését különös színben tüntették fel. Igen érdekes volt Severing porosz belügyminiszter tanuvallomása annál is inkább, mert Severing a *Kapp-puccs* idején Westfáliában birodalmi megbízott volt és mint ilyennek az volt a feladata, hogy Watter tábornokkal együtt fenntartsa a békét és nyugalmat. A miniszter kétszínűnek mondotta a tábornok magatartását és megbizonyította, hogy Watter vonakodott az *Ebert-Bauer* kormány iránt bizalmi nyilatkozatot tenni. A miniszter Watter tábornok jelenlegi működéséről a következőket mondotta:

— Watter tábornokot hivatalos és magánkörökben oly személyiségnek ismerik, aki gyakran és pedig sikerrel gyűjt nagyobb pénzösszegeket illegális szervezetek részére. A titkos szervezetekkel való összeköttetése a legutóbbi időköz fennállott. Talált aktákból kiderült, hogy az összes jobboldali radikális szervezetek, beleértve az *Erhardt*-brigád is, amelynek soraiból kerültek ki

véresapatok is. A programot ének-számok, tornagyakorlatok, mentőgyakorlatok és szindarabok tették változatossá és élvezetessé. Önkéntes adományokból tekintélyes összeg gyűjt össze felszerelési célokra.

— Az Aradi Atlétikai Club aug. hó 19-i jótékonycélu telepünnepélye az összes eddigi nép-, park- és telepünnepélyeknél lényesebbnek ígérkezik. Száztagú rendező-gárda garantálja az ünnepély sikerét, kik Laczay Endréné urnóval az élükön, a szórakozások és meglepetések egész tömegét varázsolják a közönség elé.

— Az Aradi Atlétikai Club old-boys-ai f. hó 22-én, vasárnap családtagjaikkal s vendégeikkel Moneasa-ra (Menvháza-fürdőre) sport-kirándulást rendeznek. Jelentkezések Vojtek és Weisz nagydrogeriában fellekeltt iven csütörtök délután 6 óráig. Indulás vasárnap reggel fél 7 órakor.

Erzberger és *Rahtenau* gyilkosai. Watter tábornok parancsnoksága alatt állanak.

A porosz belügyminiszter tanuvallomása után Watter tábornok nem is nyilatkozott. A tegnapi tárgyaláson a szociálista lap szerkesztőjének védője olyan írásbeli bizonyítékokat terjesztett elő, amelyek megerősítik Severing miniszter tanuvallomását. A dokumentumok egyike egy levél, amelyet *Stolzenberg* ezredes intézett a tábornokhoz, akit Münchenbe hívott. *Stolzenberg* ezredes azt közölte a levélben, hogy Münchenben összeköttetésbe lépett *Hellritze* tábornokkal, aki azon fáradozik, hogy a hazafias kötelekek és a birodalmi őrség között megszervezze a közös munkát. Az ezredes jelentése így végződik:

— Az a gond, hogy a birodalmi őrség belső konfliktus esetén balra kanyarodnék, nem állhat fenn, mert ebben a szinte lehetetlen esetben az összes hazafias kötelekek nemcsak, hogy nem menének együtt a birodalmi őrséggel, hanem *szükség esetén fegyverrel lépnek fel ellene.*

A tegnapi tárgyaláson felszólalt Watter tábornok is. Kijelentette, hogy a dokumentumoknak nincs jelentőségük, mert ő jelenleg szolgálaton kívüli viszonyban van s így szabad ember, joga van tehát a hazáért oly módon küzdeni, ahogy jónak látja. Különben is nem tartozik a tárgyaláson megnevezett kötelekek egyikébe sem. Ha mégis nevét forgalomba hozták, ez akarata ellenére történt. Egyébként gyakran beszéd tárgya volt, hogy politikai átalakulás esetén a birodalmi őrség miként viselkedik, vajjon csatlakozik-e a felfordulást előidézőkhöz, vagy sem? Különben is állandóan arról tanácskoztak, hogy *jobboldali átalakulásra már nem lehet számítani, sőt ellenkezőleg baloldali felfordulás veszélye fenyeget.* A szerkesztő védője azt indítványozta, hogy a bemutatott bizonyítékokban megnevezett személyeket, köztük *Ludendorff* tábornokot is hallgassák ki. A bíróság végül is elutasította a szerkesztő fellebbezését és a pénzbüntetést 1500 márkára szállította le azzal az indokolással, hogy az elsőfokú bíróság jogtalanul szabta ki a pénzbüntetés maximumát. A

bíróság megállapította azt is, hogy a Watter tábornok ellen hangoztatott vádak teljesen alaptalanok.

HIREK.

— Bratianu Vintila Millerandnál. Párisból táviratozzák: Millerand közfarsasági elnök ma kihallgatáson fogadta Bratianu Vintila pénzügyminisztert.

— A törvényszék elnöke szabadságon. Moldovan Silvius dr., az aradi királyi törvényszék elnöke ma megkapta hat hétig tartó szabadságát, amelyet ma megkezdett. Távollétében az elnöki teendőket és az adó felelősségi bizottsági elnöki tisztelet Barbur Sever dr. táblabíró látja el.

— Hol működnek az adóbizottságok? Az aradi adóbizottságok holnap kedden a következő utcákban folytatják munkájukat: az I. az Aurél Vlaicu (Pécskai)-uton, a II. a Szentleányfalvi uton, a III. a Szt. Gheorghe (Dezső)-utcában a 37. számtól, és a Cornél Popescu (Edeispacher)-utcában, a IV. a Bu levardul Regele Ferdinánd-on (Boros Béni)-téren, az V. a Saguna (Varjassy Lajos)-utcában a 23. számtól fölfelé a páratlan oldalon, a VI. az Eminescu (Deák Ferenc)-utcában, a VII. a Banatului (Asztalos Sándor)-utcában, a VIII. a Grigorie Alexandrescu (Bercesny Miklós)-utcában, a IX. a Dorobantilor (Urbán Iván)-utcában a 39. számtól a páratlan oldalon fölfelé. A pénzügyigazgatóság ma rendeletet adott ki, amelyben elrendeli, hogy holnaptól kezdődőleg a bizottságok délelőtt és délután is kötelesek dolgozni. A rendelet megszabja, hogy délelőtt 8-tól 12-ig, délután pedig 3-tól 6-ig kell a bizottságoknak az adókivetést végezni. A rendelet azt célozza, hogy azok a bizottságok is, amelyek nagyon elmaradtak augusztus végére befejezességük munkájukat.

— Kisérlettségi. Az aradi második számú fiú középiskolában is megtartották az abszolváló (kisérlettségi) vizsgálatot, melyre 15 tanuló jelentkezett. A vizsgálat eredménye a következő: Szász Béla és Kohn József jól, Balla Károly, Hartmann József, Kabát Gyula, Majernik István, Messer Ferenc, Mitvó Gusztáv, Moik János, Ruz Pál, Varjassy Vencel és Vormittag János elégségesen tették le a vizsgálatot. Három tanuló nem felelt meg. Ezek egy év múlva pótlóvizsgálatot tehetnek. A jövő tanév végére még azok is kérelmezhetik vizsgálatra való bocsájtásukat, akik most ezt nem kérelmezték.

— Eljegyzések. Klein Mariska (Siria) és Deutsch Imre (Arad) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.) Blaustein Gizella (Varjas) és Schwarcz Sándor (Arad) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Valódi Minimax tűzoltókészülék 10 évi garancia mellett csak a gyár egyedüli képviselője: Hermes keresk. váll. Arad, Str. Martin No. 3. árusít.

— Oló foglalkozással bíró emberek elkerülnek annak kellemetlen következményeit, ha időközönként több napon át Koproitt, az ideális és ízletes hashajtó csokoládét veszik.

— Olla-rammi a favorit

— Schwartz Zsigmond temetése. Ma délután temették el általános részvét mellett Schwartz Zsigmond aradi szőnyegkereskedőt. Jóval a gyászszertartás előtt már hatalmas tömeg zárta el az Unirei (Révai)-utcát. A szertartást a ház előtt Weisz főkántor végezte. A templomi énekkar gyászdala után dr. Vágvölgyi Lajos főrabbi lépett a szószekre és mélyreható és gondolatokban gazdag gyászbeszédet mondott. Nem politikai és közéleti szereplésével, — mondotta többek között a főrabbi — hanem önzetlen egyéniségével szerezte meg magának ismerősei nagyrabecsülését. Magas pózna mellett állott és büszkén tekintett fel a rud csucsán lengő lobogóra, de ehhez a rudhoz sohasem kötötte az egyéni érvényesülést. A nagyhatású gyászbeszéd után megindult a négylovas gyászkocsi, utána pedig a hatalmas gyászmenet, amely utolsó útjára kísérte Schwartz Zsigmondot.

— Öngyilkos hadnagy. Timisoarai (temesvári) szerkesztőségünk telefonálja: Belcercsev Aurél hadnagy a Ferdinánd-huszárak tányában revolvorgolyóval a szívébe lőtt és rögtön meghalt. Az öngyilkosság okát rejtély fedi, mert a fiatal tiszt gazdag család gyermeke volt és anyagi gondjai nem voltak.

— Halálozás. Szilárd Árpád július 16-án 27 éves korában hosszas szenvedés után meghalt. Temetése 17-én délután 6 órakor lesz a Str. Mocioni (Orczy-u.) 28—29a. számú házból.

— Köszönetnyilvánítás. Néhai Seidner Dezsőné koporsójára szánt koszorú megváltása címén Bing János 500 leit, Tenner László 200 leit adományozott a Tuberkulózis elleni küzdelem aradi egyesületének, mely adományért hálás köszönetet mond az Egyesület vezetőségére. — Itt említjük meg, hogy néhai Seidner Dezsőné ravatalára az Ádám-család is helyezett fehérzsa-koszorút.

— Elhunyt képviselő. Budapestről táviratozzák: Usetti Ferenc nemzetgyűlési képviselő a Verebély-klinikán, ahol epekő-műtétet hajtottak végre rajta, ma meghalt 45 éves korában. Először tanár volt az V. kerületi főgimnáziumban. A háborúban ezredesi rangban a belgrádi középiskolai ügyeket intézte. A proletárdiktatura után a Ferenc József-intézet kormányzója lett. A temetés kedden lesz.

— Családi esemény a vonaton. Timisoarai (temesvári) szerkesztőségünk jelenti: A Temesvárfelé jövő vonatra felszállt Lugojon Meigel Mária lugoji asszony, aki a vonatban egy egészséges fiúgyermeknek adott életet. Az asszonyt gyermekével egyik temesvári menhelyben helyezték el.

— Tündérszép lesz a Brázay Najádcrém-től. Mindenütt kapható! Nagybán Hehs és Klein négnél Arad.

Poincaré a békeszerződésekről

(Franciaország nem enged. — Anglia válaszjegyzéke.)

Parisból táviratozzák: A Havas távirati iroda jelenti, hogy Poincaré beszélt egy senlisi gyűlésen és beszédében szembeszállt az alával a váddal, hogy a francia kormány imperialista politikát folytat. — Egyedüli akarunk az, — mondotta Poincaré — hogy a húszonnyolc nemzet által aláírt szerződést ne tekintsek özönvíz előtti kövületnek. Franciaország eddig szüntelenül csak engedett, amde most már eljutottunk az engedélyek végére. Ha nem is állanánk a Ruhr-vidéken, Németország akkor is lesiklott volna abba a gazdasági szakadékba, amelybe került és mi itt állanánk üres kezekkel. Szilárdan tartjuk a zálogokat és megvan rá a hatalmunk, hogy ne engedjük el őket.

Beszédében még hangsúlyozta, hogy mindig híve volt az angol-francia szövetségnek.

Kulturstély Kisjenőn. Szombaton este kilenc órai kezdettel magas színvonalú kulturstélyt rendez a chisinei (kisjenői) intelligencia. Az estélyen Lepa Dóra aradi hangverseny-énekesnő lép fel és operáriákat és műdalokat ad elő. Az énekszámokat Hehs Irén chisinei (kisjenői) urleány kíséri zongorán. A hangverseny befejezése után tánc következik, amelyen résztvesz a község teljes számú intelligenciája. Az estély iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg Aradon és az aradmegyei községekben is.

— Elhunyt mozitulajdonos. Mericskay Sándor, az aradi „Erzsébet-mozgó” tulajdonosa szívizélhűdés következtében meghalt. Halálát ma reggel vették észre hozzátartozói a Calea Saguna-n (Varjassy Lajos-utcában) levő lakásában. Az elhunyt mozitulajdonosnak családja nem maradt, a milliókat kitevő vagyonát távoli rokonai öröklék. Érdekes, hogy Mericskay, aki közel járt a hatvanas évekhez, eljegyzett egy fiatal leánnyal, és a közel jövőben akarta megtartani esküvőjét.

— Ablaküvegezés. Lészav és Schvéger üveghomályosító és mintázó gyár üvegezési vállalat Arad, Str. Crisan (Karolina-u.) 12.

*Hamar! Lábbelít babylonon!
Minden cipész tudja!*

Az ötvenezer koronás nő
(Az új magyar bankjegy temesvári modellje.)

Az új magyar bankjegy: az ötvenezerkoronás. Egy nagyon csinos magyar lányfej a bankó főmodellje. Az ötvenezerkoronás nőt Németh Margitnak hívják, bájos, barna lány. Szuggesztív szemek, a homlok és a profil mögül törhetetlen akaratú sugárzik széjjel. Egy újságírónak azt mondotta, — úgy szól a pesti távirat nótája —: (banknótája) — hogy egy házasságközvetítő ingyen akarja férjhez adni: a reklám miatt. Amikor kiderült, hogy az élő modell Budapesten tartózkodik, valóságos roham indult a lakása felé. Egy szappangyáros könyörgött, hogy enged

— Ha csak egy is megrendül az aláírt szerződések közül, akkor valamennyi meginog. A béke rendezése forogna kockán, ami pedig barátainknak: Csehszlovákiának, Romániának és Jugoszláviának a veszélyeztetését jelentené. — fejezte be beszédét Poincaré.

Londonból jelenti: Politikai körökben tudni vélik, hogy az angol kormánynak a Németországnak intézendő válaszjegyzéke a következő pontokat fogja tartalmazni: 1. Javaslat szakértői bizottság kiküldésére. 2. Bizottság azon nali kiküldése, amely a német pénzügyeket ellenőrizné és a már kavalutát megreformálná. 3. Felszólítás Németországhoz a passzív ellenállás megszüntetésére, a mely esetben a szövetségesek köteleznék magukat a Ruhr-terület megállapított határidőn belül kiüríteni.

je meg, az arcképét a szappangyár vignettáján közölni és természetesen, hogy egy filmvállalat is jelentkezett. Németh Margitot a jövő év mozicsillagává óhajtja lenni. S mindezt, mert az ötvenezerkoronás son van az arca. A nagyon csinos arca, természetesen.

Igy képzeljük: a házasságközvetítő ezt az apróhirdetést teszi be az összes pesti lapokba:

Fiatal, csinos, barna, magyar lány, szuggesztív tekintet, törhetetlen energia, férjhezmenne. Hozományja ötvenezer koronára, arcképpel. Neve: Németh Margit. Eleganciája és bája nemcsak a jövőre, de a magyar valuta értékét is emeli: Jelige: Ötvenezer.

A szappangyáros reklámja így hangoznék:

*Ötvenezer koronát ér
ha a „Margit-szappant” használja.*

*Margit is azt használja,
az ötvenezer-koronáson.
En habozok, de ön ne habozzon.*

A mozifilm pedig, ami jövőre színrekerül, ilyen plakáttal dolgozna:

50.000 KORONA.

Egy modell története 4 felvonásban
A főszerepben:
az új

50.000 KORONA HÖLGYE.

Németh Margit, a modell, karriért csinált. Fölment az ázsíjja. Mit lehet tudni? . . . Talán a magyar pénz is fölmege.

Botrány az alagi löversenyen.

Budapestről táviratozzák: Vasárnap az alagi versenyen nagy botrány történt. A totalizátor tisztviselői verseny közben sztrájkba léptek, mert naponta nem egész kétezer korona a javadalmazásuk. A közönség a lovak közé rohant, hogy feltartóztassa őket. Baleset nem történt. A belépő díjakat visszafizették, a hazakivánczóknak pedig különvonalat állítottak.

Különös kilakoltatás Aradon.

(Két bírósági végzés, tizenegy napszám és egy helyszíni szemle.)

Érdekes kilakoltatási jelenet játszódott le ma délelőtt Aradon a Str. Consistoriului (Batthyányi-utca) 17. számú házban. Ezt a házat nemrég vette meg Miklós József aradi borkereskedő. A házban nyolc esztendeje lakik özvegy Csillag Jánosné egy ötszobás lakásban. Az új háztulajdonos több ízben közvetett ajánlatot tett Csillag nének, hogy 20.000 lei lelépési díj és egy kétszobás és fürdőszobás lakás ellenében, az új lakástörvény értelmében, költözködjék ki az ujonnan megvett házból. Erre Csillag lagné nem volt hajlandó. Az új háztulajdonos a járásbírósnál keresett jogorvoslatot. Etes Simon járásbíró tárgyalta az ügyet és ítéletében július hó 14-ére hozott kilakoltatási végzést. Ez a nap román ünnepe volt, az utána következő dátum pedig vasárnap. A kilakoltatást így nem lehetett fogatosítani.

Ma délelőtt 8 órakor megjelent özvegy Csillagné lakásán a végrehajtó. Tizenegy napszám az asszony butorait az utcára vette ki és a pincéből is kirakták az utcára egy vagon fát. A lakás már egy órája állott üresen, amikor Kocsin a helyszínére érkezett Tidffuss István dr. aradi ügyvéd, aki felmutatta az aradi törvényszék ma délelőtt kilenc órakor kelt határozatát, amely a pör újrafelvételét rendeli el, tanúk kihallgatása mellett, azonban a járásbíró határozatát sem változtatja meg, csak fölfüggeszti. A helyzet most az, hogy a kilakoltatott asszony új lakásba nem költözhetik, a régibe se mehet vissza, viszont a rendőrség nem engedheti meg, hogy egy lakás butorai az utcán heverjenek.

A különös kilakoltatás ügyében a lakástörvény világosan kimondja, hogy a háztulajdonosnak joga van a maga házába beköltözni, ha a kérdéses lakás helyett másikat ajánlott fel. Miklós József méltányosan járt el, mert nemcsak lelépési díjat ajánlott fel, hanem a belvárosban egy lakható modern lakást, amelyben eddig ő lakott. Az érdekes ügyben Csillagék érve az, hogy a háziur nekik kisebb lakást ajánlott fel, mint amekkorára szüksegiük van. A törvényszék ezen az alapon mindkét lakásban helyszíni szemlét rendelt el. Csillagék a lakáscserébe semmi esetre sem mennek bele, viszont a törvényszéki határozat után a háziur butorait behordatta a lakásba. A furcsa perben holnap lesz végleges döntés, mert a helyszíni szemle megállapítja majd, hogy Csillagné beköltözhetik-e a Miklós József által ajánlott lakásba.

Forrai Joachim.

(Egy háborús karrier emelkedése és bukása.)

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) Gazdag emberként ment ez év januárjában a Landesgericht börtönébe, szegény emberként hagyta most el. Most ismét újra kezdheti. Ha van hozzá ereje, ha van hozzá — hitele. Ez év januárjában szenzációs karrier roppant össze. Forrai Joachim letartóztatásával. A háboru előtt szegény emberként jött Bécsbe Forrai Joachim, szepességi fakereskedő. Azelőtt Szepesbélán volt jelentéktelen fakereskedése és mikor Bécsbe jött, mindenkinek „Holzhändler“-ként mutatkozott be. A bécsi fakereskedők azonban sohasem hallották a híret a szépségi kollegának és ezért „Streichholzhändler“-nek nevezték el. Forrait azonban a gunyolódások nem zavarták, kintsiny pénzével szerencsésen spekulált és már a háboru alatt milliók ura volt. Ekkor már a komoly bécsi fakereskedelem is elismerte fakereskedőnek a „gyufakereskedőt.“ Ekkor azonban Forrai már nem szorult a bécsi kollégák elismerésére és támogatására. Már régen nem volt fakereskedő, különböző hatalmas vállalatok fő részvényese és vezére lett. Így alelnökké választotta a Vereinigten Porphyr-, Syenit und Sandindustrie Aktiengesellschaft, majd csakhamar kezei közé kaparinotta az Allgemeine Porphyr Aktiengesellschaft és az Alpenländische Holzindustrie-gesellschaft részvénymajoritását. Ezek a vállalatok kivül Forrainak tekintélyes érdekeltsége volt az Elektro-Osmose részvénytársaságnál, a Koveg szénkereskedelmi társaságnál és a Mineralverwertungsgesellschaft-nál. Forrai tehát a bécsi nagyvállalkozók sorába került. Vele emelkedtek természetesen fia és veje is. A fiatal Forrai — egyébként a bécsi kereskedelmi akadémia hallgatója — apja tranzakciói révén társtulajdonosa lett a bécsi Pfeifer-bankháznak. Veje szintén apósa vállalatának jövedelméből és nem ügyvédi irodájának forgalmából tartott autót és pompás lakást. Forraiké ugyanis nagy gondot fordítottak az „előkelő“ életre. Forrai Joachim a háboru végen két leányát nevelőintézetbe helyezte el. Ő maga pedig a legelőkelőbb bécsi szállodáknak, a Grandnak, a Kranztnak és a Bristolnak volt felváltva lakója. Természetesen milyet a milliárdosok sorába emelkedett — lakáshány ide, lakáshány oda, lakásrendelet emide, lakásrendelet amoda — pompás lakást szerzett és rendezett be a maga számára a Lerchenfelderstrassen.

Körülbelül egy évvel ezelőtt Glückstadtal. Őt is utólréte a végzet. A bécsi rendőrséghez feljelentések érkeztek, hogy Forrai a rábizott vagyonokat furcsán kezelte. A Porphyr részvénytársaság, amelynek alelnöke volt, csak arra használta fel, hogy a vállalat egyes bányáinak és üdülteinek általa intézett eladásából milliók vagyonokat rakjon fölre. Az egyik feljelentés szerint 1921. augusztusától 1922. júniusáig terjedő idő alatt elkótyavetyélt a cég sok millió értékű gépeit és szerszámait. Az általa eladott gépeket és szerszámokat a vevők minden egyes esetben 400%-ot is megha-

ladó haszonnal adták tovább. Ezek a vevők azonban, akik a tulolcsó vétel folytán ily nagy haszonhoz jutottak, kivétel nélkül Forrai strohmannjai voltak. Ezt az üzletet Forrai azután tovább folytatta. Tavaly júliusban a részvénytársaság grafitbányáját, továbbá öt épületét 130, illetve 24 millió osztrák koronáért eladta az Elektro-Osmosenek, vagyis önmaának. Az eladás révén ugyanis a kis részvényesek megkárosításával egyuttal megszerezte az Elektro-Osmose részvénytöbbségét is. Legsúlyosabb megítélés alá eső cselekedete, amiért egyébként a rendőrség azonnal letartóztatta, azonban az volt, hogy 1922. júliusában mintegy 100 millió osztrák koronáért eladott olyan fát, amely a Porphyr részvénytársaság birtokán termelt, az eladásról azonban a vállalatot nem is értesítette és az egész vételárát megtartotta magának.

Mindezeket a rendőri nyomozás ez év januárjában megállapította és ennek következményeként Forrait azonnal letartóztatta. Közel egy fél évig színlődött ő is a börtönben, ezen fél év alatt Bécs leghíresebb ügyvédje, Pressbunger, az osztrák főváros Vázsonyja dolgozott azon, hogy Forrait kiszabadítsa. Végre mostan törekvése sikerrel járt. A károsultak visszavonták feljelentéseiket, mert Forrai mindent kifizetett. Az ügy rendezése azonban olyan hatalmas összegeket vett igénybe hogy Forrai, aki milliárdosként lépte át a Landesgericht küszöbét, mostan szegény emberként hagyta el. Ura kezdheti ott, ahol a háboru előtt kezdte. Illetőleg még mélyebben. Mert akkor még nem ismerték, ami sohasem olv nagy hátrány, mintha valakit, aki újra akarja kezdeni, már jól ismernek. Éppen ezért kérdés, vajon sikerülni fog-e ismét?

Itt a kánikula.

(Közeledik a hőhullám.)

Az idén valahogyan eltért az idő a szokásától. A kora tavaszba belecsalt néhány nyári nap után ismét hűvös napok következtek és mennél jobban közeledtünk a valóságos nyárhoz, annál inkább családásba ejtett bennünket az idő. Előkerültek a szekrények mélyéről, a naftalinos ládákból újra a felöltők. A hölgyek is lekésték a nyári divattal.

Most, hogy a naptárt sem akarta respektálni az időjárás, fölkerestünk egy szakembert és megkérdeztük, hogy a szokatlan időjárásnak mi az oka? A szakember elmondta, hogy ez a rendellenesnek tartott időjárás nem is annyira rendellenes, mint azt hiszik. Elég gyakori eset, hogy a korai meleg napokat újból hűvös idő váltja föl és kissé megkésik a várva-várt nyár. Ennek oka a légnyomás egyenlőtlen eloszlása. Ilvenkor ugyanis a légnyomás az Atlanti-tenger fölött magas, a depresszió magas északon helyezkednek el és egyenes nyulványai fölünk keletre lehúzódnak. A légnyomás ilyen eloszlása mellett az oceáni légáramlatok betódnak és hőcsökkenést okoznak. Abnormisnak tehát egyáltalán nem mondható az időjárás és ez néhány évenként meg szokott ismétlődni. A levegő a déli órákban rendszeren föl szokott melegedni és röviddel azután, hirtelen átmenettel, lehül és gyakran idéz elő a könnyű átfázással járó hurutos megbetegedéseket. Különösen a gyerme-

kek között. Gyakori a hörghurut, a bélhurut és nehezebben kezelhető a tüdőcsucshurut. A járványok azonban, amelyek a kánikula nyomában szoktak járni, az idén nem jelentkeztek.

Igy a szakember. De az időjárás nem igazodik a szakember véleményéhez, hanem a maga útján jár. A szakember szerint most este hűvösnek kellene lenni, de a közeledő hőhullám egész egyszerűen úgy átfűzesíti a levegőt, hogy este is göngyözik a verejték a nappal majd megszűlő embereken. A közeledő hőhullám előhírnöke: a kánikula már itt van. Az egyedüli lehetséges menekülés a strand, de már ott sem lehet lehűlni. Nappal szinte izzó a levegő, olvad az aszfalt és csip a napsugár, este pedig a házakból kicsapódó hőség fölökként terjeszkedik a városra. Egyetlen menekülés lenne a kánikulából: Erdély hegyei, vagy Svájc, bércei közé utazni. De hát ki engedheti meg magának ezt a fényvűzést? Inkább itthon maradunk, sfrandolunk nappal és fagyaltot kanalazunk esténként. Az egyedüli vigasztaló remény az hogy majd másként lesz ősszel!

Közgazdaság.

Stabil a leu.

(A bucaresti tőzsdén az összes értékek emelkedtek.)

A leu Zürichben megtartotta tegnapi 3-as árfolyamát. Párisban száz leiért ma is 8.75 francia frankot fizettek. A márka kurzusa Zürichben nem változott. A szokol és a francia frank jelentékenyen estek. A bucaresti tőzsdén a Napoleon-arany 740 leire emelkedett. A bolgár leu ismét elérte a 2-ös magasságot. Általában a keleti valuták emelkedtek; a drachma 5.25-re, a török lira pedig 1.30-ra. A budapesti Devizaközpont árfolyamában jelentékeny változás nem történt.

Aradi valutaárak. (Julius 16.) Francia frank 12, svájci frank 35, dollár 205, dinár 2, szokol 6, márka 0.0015, lira 8.60, angol font 900, magyar korona 0.0180, osztrák korona 0.0030. — Kifizetések: Budapest belföldi 75, külföldi 46, Bécs 360, Berlin 950, Prága 5.90, Zürich 34.25, Milano 8.50, London 905, Páris 11.70, Newyork 198, Belgrád 2.10.

Temesvári valutaárak. (Julius 16.) Berlin 0.009, Newyork 198, dollár 205, London 905, angol font 900, Páris 11.60, francia frank 12.50, Zürich 34.10, Milano 8.50, Prága 5.93, Belgrád belföldi 2.15, külföldi 2.05, dinár 2, Budapest belföldi 70, külföldi 46, Bécs 358.

Bucaresti tőzsdézárólat. (Julius 16.) Kifizetések: Páris 11.48, Berlin 0.00975, London 900, Newyork 197.50, Milano 8.50, Zürich 34.25, Bécs 0.0028.25, Prága 5.98, Budapest 0.02.20. — Valutaárak: Napoleon 730—740, márka 0.0013—15, leu 175—2, török lira 1.25—1.30, angol font 905—910, francia frank 12.40—12.50, svájci frank 35—36, lira 8.80—8.90, drachma 5—5.25, dinár 2.20—2.30, dollár 205—210, lengyel márka 0.0024—25, osztrák korona 0.0029.50—30.50, magyar korona 0.01.60—1.70, szokol 5.90—6.

Zürichi nyitás. (Julius 16.) Berlin 0.0025, Newyork 573, London 2635, Páris 33.80, Milano 24.65, Prága 17.20, Budapest 0.06.50, Bel-

grád 6.20, Bucuresti 3, Varsó 48, Bécs 0.008075.

Zürichi zárólat (Julius 16.) Berlin 0.0025, Amsterdam 224.50, Newyork 573, London 26.40, Páris 33.80, Milano 24.62, Prága 17.15, Budapest 0.06.50, Belgrád 6.20, Bucuresti 3, Varsó 0.0048, Bécs 0.008075, bélyegzett 0.0081.25.

Budapesti Devizaközpont jegyzései. (Julius 16.) Napoleon 29600, Amsterdam 3387—3457, Belgrád 92—96, Berlin 0.4.90—5.70, márka 0.546—6.20, Bucuresti 44—48, lei 44.50—48.50, London 39000—40200, angol font 39020—40220, Milano 365—385, Newyork 8480—8780, Páris 500—520, francia frank 505—525, Prága 1255, Páris 500—5.20, Varsó 0.7.10—7.90, Bécs 0.11.95—12.95, Zürich 0.14.80—15.40.

— A csehek kölcsönt adnak Magyarországnak. Londonból táviratozák: A „Times“ szerint az angol-francia frontegység helyreállítása életbevágó érdeke a kisantantnak. Különösen Csehországnak, amely létét kizárólag a nagyantantnak köszönheti. A Timesben Benes csehszlovák külügyminiszter iparkodik elhárítani azt a vádat, hogy ellenezte a magyar kölcsönt. Hangsúlyozta, hogy Csehország hajlandó együtt dolgozni az újjáépítésben a többi államokkal. Végül kijelentette, hogy Csehország hajlandó Magyarországnak ugyanolyan pénzügyi segítséget nyújtani, mint Ausztriának nyújtott, ha biztosságot kap a szerződés végrehajtására.

Mozi.

* A saint-gervaisi erődtémény című monumentális filmdráma kedden utóljára kerül bemutatásra az Apollóban. A világhírességű Dumas-regénynek ez a csodásan szép részlete megrázó drámai erejével, az izgalmas események rohanó, az érdeklődést mindig ébrentartó árával fogta meg hétfői bemutatóján a néző lelket és figyelmét. A királynő testőrei, de főként D'Artagnan hallatlan erőfeszítéseket tesznek, hogy a Buckingham herceg élete ellen szétösszeesküvést megakadályozzák. Frtestik Buckingham herceg barátját, Winter lordot, hogy saját huga tör a herceg életére; Winter el is fogatja a myladvt, saját kastélyába viteti s az összeesküvő asszony őrizetével Felton bizza meg, akit a myladynak sikerül álszenteskedéseivel félrevezetni, hogy maga Felton szokteti meg őt, sőt Felton odáig megy, hogy vallási fanatizmusától üldözve, megöli Buckingham herceget. Ez a rövid meséje a páratlan érdekességű filmszenzációnak, amely már csak kedden látható az Apollóban.

Kiadóhivatali üzenet.

Vidéki újságelárusítóinkat felkérjük, hogy az elárusításra küldött lapokkal havonta pontosan számoljanak el, a járandó összeget küldjék be. Ellenkező esetben lapunk küldését beszüntetjük.

A szerkesztésért:
KAROLY JOZSEF

felel.

Cenzura:

IOAN NICHIN

Sok pénzt megtakaríthat, ha a felülmulhatatlan minőségű

„EGOL“

előkérmet
kéltől
fémlezzitől

használja.

Konstantinápoly választási éjszakája.

(Unnep a török fővárosban. :-: A felujult Ezeregyéjszaka.)

(Az Aradi Közlöny alkalmi tudósítójától.) A török választások még javában tartanak. Előreláthatóan július második felében érnek véget, azonban a jelek szerint nem fogják bevégni a választási kampány teljes lezárását, hanem a nemzetgyűlést összehívják már akkor, amikor a megválasztott képviselők száma eléri az alkotmányban a parlament határozatképességéhez megkövetelt létszámot. A török parlament megnyitása tehát minden valószínűség szerint július közepén fog megtörténni. A választásokon eddig minden vonalon a „jogvédelmi párt“, vagyis a kormánypárt jelöltjei győztek. A parlamentben tehát a nemzetieknek csaknem abszolút többségük lesz.

A Galata Szerály előtt.

A konstantinápolyi választások csodálatos ünnep képét ragyogják. A szultánok ősi városa, oly rajongással sugárzott a megváltást és felszabadítást hozott kemalisták felé, mellyel szembeszállni ellenzéki jelöltnek eszébe sem juthatott. Az izgalmas választási harcok, a pártok harcok, sokszor visszataszító mérközései elmaradtak, elsöpörte a kormánypárt győzelmes menete és Konstantinápoly népének a választásoknak csak a szépsége, túlaradó boldogsága jutott ki: ünnepi fölvonulások, lelkes gyűlések, népies táncok, ének, dal és kürtök ujjongó zengedezése a föllobogózt, kivilágított utcákon és tereken. Egyetlen ölekezés, testvéri csók volt az egész főváros.

Szerdán este volt az utolsó választási fölvonulás a Galata Szerály elé, ahol az összegyűjtött választási urnákat fölbontották és a szavazás eredményét kihirdették. A vallási körmenetek áhitata és a hazafias lelkesedés tüze glóriázta be ezen az éjszakán az Aranyszarv fölé boruló mennyboltot. Sztambul és Pera utcáin a kigyúlt arcú nép végtelen tengere áradt. Az egyik utcasarkon egy imám kérte Allah áldását az igazhivőkre, kik mámorosan hallgatták szavát, mely az imádság végén lobogó hazafias beszédbe csapott, amott egy görög lelkész riadtszemű hiveihez, nem messze pedig egy örmény pap méltóságos gesztusai lengtek kis köre hallgatag feje fölött... Mert a konstantinápolyi keresztények — akár oportunitásból, akár kényszerűségből — elhatározták, hogy résztvesznek a választásokon... És köröttük zugott, morajlott a törökség, a bársenyos éjszaka kárpitjai alatt üstdobok vad szivei dobogtak, kürtök rikoltoztak, a fáklvák rótt fényénél fantasztikus

táncot toporzékoltak a túlaradó örömi emberek és szerte, mindenütt, mint áldozati füst ékessége, szállott az ég felé a nemzeti himnusz komoly méla melódiája...

A fölébredt Ezeregyéjszaka.

A Galata Szerály felé vezető utvonalon a tolongás szinte életveszélyes. Az ablakok mind kivilágítva, Kemal pasa aróképe mindenütt s az ő nevét harsogja az ezertorku utca. Mikor a szavazási urnákat hozó díszmenetet megnyitó lovasrendőrök dáiás szakasza föltünik, a tömeg lelkesedése nem ismer határt. Ünnepi ruhába öltözött férfiak, asszonyok és gyermekek csoportja következnek a községi előljároság vezetése alatt, majd egy hat, fekete mentől vont, virágokkal és szalagokkal díszített bárka következik, melyen az „Aladja“-urna áll. Nyolc délceg legény a „Csehmé“-urnát viszi a vállain s a tömeg mámoros zuga ismét fölviharzik. Egy óriási teherautó valóságos tündérkertté van varázsolva, pálmák és csodálatos virágok ölelik a „Dibi“-urnát. Most egy káprázatos keleti szőnyegekkel díszített tevé lépdel. Gyönyörű struccollbokrétával ékített feje tempósan ing, bókol a lelkesedés összecsapó tengerében. Az arayos, ékös nyeregben szépséges muzulmán leány ül, vakító karjaival szinte a szívéhez öleli az urnát, mely a Kasszim pasára leadott szavazatokat rejt. A menet hömpölyög tovább, urna, urna után, anatóliaiak, kurdok, janicsárok, tráciaiak, feketetengermellek, mind különös és pompázó nemzeti viseletekben... Álomkép ez, vad forró és fantasztikus!

oooooooooooooooo

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közlőtekért nem vállalunk felelősséget

Köszönetnyilvánítás.

„Mindazoknak, akik részvételükkel és a temetésen való személyes jelenlétükkel a legjobb férfi, illetve apa

Poppé Sándor

elhunyta felett érzett mélyszéges fájdalomunkat enyhíteni igyekezték, ez-uton mondunk hálás köszönetet.
13562 A GYÁSZOLÓ CSALÁD.

Halló! Halló!

Tudja már ön, hogy hol van a

„MARILLA“ nyári mulató?

Str. Minervei (Ilona-u.) 19.

ahol minden időben izletes ételek, jégbe-hűtött mokrai borok, valamint frissen oap-poit Drecher-sör áll a n. é. közönség rendelkezésére. oo Minden este cigány-zene. — Pónteken halostély. Szives pártfogást kér: **SCHWARZ ANDOR.** vendégloa. 13298

Szilárd Győző és neje született Veisz Lujza mint mélyszéges bánattól megtört szülei a maguk, úgy az alólirottak, valamint számos rokon, ismerős és barátaik nevében is mélyen megtört szívvel szomoruan jelentik a felejtethetlen drága jó gyermek, testvér, sógor, nagybácsi, unokatestvér, unokaöccs, jó rokon és barát

Szilárd Árpád

folyó évi július hó 16-án, reggel fél 7 órakor, életének 27-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szent-ségek ájtatos felvétele után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai folyó hó 17-én délután 6 órakor fognak Strada A. Mocioni (Orczy-utca) 28-9a) számú házból a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint a helybeli felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytak lelki üdvéért folyó hó 23-án délelőtt 9 órakor fog a helybeli főtemplomban, Míhorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatatni.

TIED A NYUGALOM, MIENK A FÁJDALOM!

Arad, 1923. július hó 16-án.

Gyulai Ferencné szül. Szilárd Terike testvére. Gyulai Ferenc sógora. Gyulai Sanyika unokaöccse. Schweffer Amália, Schweffer Kálmán és neje szül. Inkáb Katica és gyermekei, özv. Schweffer Emilné szül. Kittel Gizella és gyermekei. Schweffer Ede és neje szül. Kadinczy Ilona és gyermekei, Schweffer Ilona, Balázs József és neje szül. Schweffer Irén. Schweffer Gizella. Bukovszky Viktor és neje szül. Velsz Jolán és gyermekei, Velsz Károly, nagynénik, nagybácsi, unokatestvérei és az összes rokonság. 13562

Varga Imre utódal, „Szent Margit“ első temetkezési intézete. Arad, Bul. Regina Maria (Andrássy-tér) 13. sz.

Gyermekpenzió- Menyházafürdőn.

Villában, park közepén. Első-rangu ellátás, fürdő, kirándulások, tanári felügyelet. :-: :-: gyelet. :-: :-: 13661

Bővebbet a
Zsidó Lyceum
igazgatóságánál,
Timisoara Lloyd palota I. em.

Legfinomabb csemege az

INCZE-féle

Székel-turó

kapható minden jobb fűszer és csemege üzletben. 13177

Ugyelni az INCZE védjegyre.

253. számú szabadalmazott prima, vörös

tetőcserép,

bükk-, cser-dorong és hasábfu

jutányos áron kapható az

Aradi Faipari Vállalat

fűrésztelepen, Calea 6 Vana-torulul (Kurtiosu-ut) és az

Aradi Faipari Vállalat

detail fiók raktárában

Plaşa Stefan Cel Mare (Béla-tér). 8891

Használt ólom

megvételre kerestetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

MANOMETER

és mindenféle mérőműszereket készít, javításokat vállal:

Gáspár műszerész, Arad, Str. Moria No. 1.

javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt vissza küldöm. **Telefon 315.**

A sifilis legujabb kezelési módja

a bismuth alapon készített

„TREPOLLAL“

Bevezették a párisi Pasteur-intézet orvosai Szazyac és Levaditi. A párisi közegészségügyi tanács által elfogadva. A román egészségügyi vezérigazgatóság által jóváhagyva. A kezelés csak néhány izom közé való fecskendezésből áll. Nem fájdalmas, mérgezésmentes, nem hagynak maguk után stomatitist és teljesen veszélymentesek. A „TREPOLLAL“ való kezelés után visszaesés kizárva. Főképviselek egy Nagyrománia részére:

„Oficiul economie al Romaniei“ S. A.

BUCUREŞTI, Bvdul Domniţei No. 12. Telefon 9187. 8574

Kapható a nagyobb gyógyszerárakban és drogueriákban.

24 óra alatt fest és tisztít „Express” kelmefestő, vegytisztító és szőrmefestő gyár, Arad

Strada Eminescu No. 3. (Deák Ferenc-utca). Elvállalja: szőrmék, bőr, dísztollak speciális festését felelősségteljes kivitelben, ugyiszintén a kelmefestést minden ágában szakszerűen előállítja. 3525

AKI a oilágeseményekről pontosan tájékozódna akar lenni, olcassa állandóan az „Aradi Közlöny“-t!

Pró hirdetések

Alkalmazás.

MINDENES főzőnő kisebb családdhoz ajánlkozik. Cim a kiadóban. 396f

TEXTIL fővidáru és fűszer szakmában házas fiatal segéd csakis jó bizonyítvánnyal rendelkező, augusztus 1-i belépéssel kerestetik. Román nyelvismeret megkívánatik. Szinberger Sándor utóda Pecica-Romána. 3967

AUGUSZTUS 1-ére szakácsnét keresek jó fizetéssel 3 tagú családdhoz. Jelentkezni délután 3-5-ig Lévay, Str. Kálvin János-utca 6. II. emelet. 3968

ROMÁNUL tudó gyakorlott ügyvédi írókat keres dr. Sebestyén József borosineui ügyvéd. 3970

DEUTSCHES FRÄULEIN sucht Stelle zu Kinder. Adresse in der Administration. 3969

KÉT KISGYERMEK mellé vidékre keresek megbízható nőt. Cim Puy Aladár Str. Petru Rareş 10. Mosotzy-telep. 13292

BÁDOGTETŐK javítását, festését, mindennemű új és javítási munkákat legutányosabban vállal Marik bádogos, Bulvardul Reşele Ferdinand 37. 3809

TANULÓLEÁNY, vagy fin fizetéssel felvétetik. Schäffer és Cristea sapkagyárában. 3976

FIATAL ügyes mindenest bejárónő azonnal felvétetik. Str. Consistorului 12. (Bathány-u.) 23. I. em. jobb. 5000

MINDENES FŐZŐNŐ jó fizetéssel azonnali belépésre kerestetik. Cim Meer Mór és fia festéküzlet. 3971

TIZ ÉVES leánykámhoz nevelőnőt kérek, végzett képeződészek előnyben részesülnek. Cim a kiadóhivatalban. 700

VARRÓNÓ magas fizetéssel kerestetik állandó munkára, aki teljesen önállóan képes elsőrendű francia ruhákat előállítani és műhelyt vezetni. Várad, Str. Russz Sárkany 20-3. (Aulich-utca.) 13292

MINDENES állást keres azonnali belépésre. Cim a kiadóban. 8988

HÁZMESTERI állást keres fiatal házaspár. Férfi kőműves. Cim Wallinger hirdetőjében. 13292

JOBB leány kis háztartásba kerestetik. Cim a kiadóban. 3975

CSÉPLŐGÉPÉSZ állást keres. Cim a kiadóban. 3973

Vétel és eladás.

25 szilvaskád eladó, esetleg bérbeadó. Baumann, Str. Josif Vulcan 6. 3548

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirna szőnyegeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Elz-palota.) 11895

CSELÉDÁGY, alig használt, összecsukható, olcsón eladó. Cim Wallinger hirdetőjében. 13292

SZÉP fürdőruha jutányosan eladó. Str. Barfiu 7. (Rákóczy-utca 4.) 13293

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgősen keresünk antik butorokat, perzsa szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcelán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 13573

ALIG használt 2 személyes üveges bár eladó. Bővebbet a kiadóban. 13981
HÁLÓSZOBA berendezés lőszórmatrakokkal, ebédli divány, 2 barna polituros szekrény, és mosdó szekrények eladók. Strada George Lazar (Simonyi-utca) 2. I. em. jobbra. 13981

NEGY darab tehén mely naponta egyenként 16 liter tejet ad, eladó. Ötvenesi Uradalom. 3904

TEHERAUTO 5 tonnás, Adler-gyártmányu, vadonatúj eladó. Cim Kelet hírlapiroda. 13981

ÜRES olajos hordókat megvételre keressünk. Meer festéküzlet. Pannonia-szálló. 3972

Uzletek.

SAROK FÜSZERÜZLET. trafik és italméréssel, lakással átadó. Cim a kiadóhivatalban. 3937

FŐPOSTA mellett üzlethelyiség berendezéssel jutányos áron eladó. Uranus-iroda, főpostával szemben. 13913

HA lapunkkal meg van elégedve,

ajánlja másnak is,

HA nincs, közölje velünk észrevételeit, hogy azt orvosoljuk.

Lakás.

KÜLÖNBEJÁRATU belvárosi butorozott szobát keres azonnalra, vagy augusztus 1-ére jól fizető uriember. Cim Wallinger hirdetőjében. 13292

Ingatlan.

STRADA RAHOVEI (Mihály-utca) 113. számú ház eladó. Bővebbet Miculaca-Veche (Mikelaka) Temető-u. 153. 3965

KÜLVÁROSI BÉRHÁZ vegyeskereskedéssel, korcsmával és lakással 95.000 Lei készpénzzel átvehető. Uranus-iroda, főpostával szemben. 13913

GYÁRHELYISÉG 450 négyzetű területen 500 négyzetméteres épülettel eladó. Cim Kelet hírlapiroda. 13981

Különbéle.

KÉREM azon urat, aki pénteken délután a 105. kabinból elvitt ékszer tárgyakat, helyezze letétbe Baumann, Str. Vulcan (Kazinczy-utca) 11. sz., mert kilétét sikerült megtudnom. 3974

FOXI kőkutya szájkosárral találtott. Tulajdonosa jelentkezze Kelet hírlapirodában. 13981

NE DOBJA EL

törött porcellán és üveg tárgyat, mert szakszerű javítását elvállalja 3978

SCHWARZ üveges

Plaza Plevnel I. (Arpád-tér)
Üvegezés! Tükör javítás!
Képekretézés!

Kertépítész.

Elvállal kertrendezéseket, parkírozást, azok egész évben jókban tartását a legutányosabb árban, valamint sírok kiültetését 60 leitől feljebb.

Szücs János műkertész,
Arad, Str. Capitan Ignát 12-28.

1800 darab fél éves süldő mangolica faj eladó. — Holländer Testvérek csermői mezőgazdaságában. 3978

Kapható minden jobb vendéglőben és fűszerüzletben.

Az igazi gyógysör a

á la München.

Főraktár Aradon kizárólag:

Reusz Sándor cégnél.

Legmodernebb hűtőtelep, sörfejtőberendezés és jéggyár.

Léderer Márton

Chamottetégla, Cserépgyár és Mészégető r. t.

Gyár: Élesd, (Bihar-megye).

Központi iroda: Oradea-mare (Nagyvárad) Str. Berthelot No. 6.

Ajánlja a következő gyártmányait:

1. Kitűnő minőségű **CHAMOTTE ANYAGOK** normális és mindenféle megrendelés szerinti méretben és kivitelben.
2. **Saválló téglák és lemezek** cellulozé és más vegyipari gyárak részére.
3. **Ia. VERESRÉHÉGETT FEDÉLŐSERÉP** kettőshornyu, préselt, francia forma, szalag és hódfarku kivitelben.
4. **OSERÉP-KÁLYHÁK** a legjobb minőségű chamotte anyagból.
5. **Ia. minőségű élesdi darabos fehér mész.**

Rádió Hirdetési Iroda 8540

3964

Köszönet Kokszo

üzemek, téglagyárak és szénnagykereskedők részére

FERROCARBON

szénkereskedelmi társaság, szénbányák kizárólagos képviselői

Centrala: Timisoara.

Agrárpalota. Telefon 9.

13858

Expositura: Petroseni.

Telefon 41.